

ÁBTL - 4.2 - 9000-4/1952 /1

A BELÜGYMINISZTER 9000-4/1952. BM. SZÁMU
UTASÍTÁSÁHOZ

Kizárólag szolgálati használatra!

SZOLGÁLATI SZABÁLYZAT

II.

SZOLGÁLAT

A BELÜGYMINISZTERIUM KIADVÁNYA

4.2; 2. d. 12. el.

Kizárólag szolgálati használatra !

SZOLGÁLATI SZABÁLYZAT

II.

SZOLGÁLAT

A Magyar Köztársaság belügyminisztere

az 1-a-2049/94 számon

1994. VII. 8. hatállyal

a minősítési jelölést megszüntette. *Skus*

A BELÜGYMINISZTERIUM KIADVÁNYA

A rendőrség Szolgálati Szabályzatát (I. Általános rész, II. Szolgálat, III. Fegyelmi Utasítás, IV. Személyek őrizete és kísérése) kiadom.

A Szolgálati Szabályzat a rendőrség alapvető szabályzata; minden rendőr, tiszthelyettes, tiszt és tábornok jogait, általános kötelességeit, és szolgálati kötelességeinek részletes szabályait tartalmazza.

A Szolgálati Szabályzat minden sora és egészében a rendőrség valamennyi tagjának alapvető törvénye, amelynek megtartása az esküben fogadott kötelesség.

A Szolgálati Szabályzatot a rendőrség valamennyi tagja tökéletesen ismerje meg.

Minden előljáró elsőrendű kötelessége, hogy a Szolgálati Szabályzat rendelkezéseit elsajátítsa, alárendeltjeivel elsajátíttassa, és azok megtartásáról gondoskodik.

A Szolgálati Szabályzattal a rendőrség valamennyi tagját egy-egy példánnyal ellátom.

A szétosztással egyidejűleg az „Ideiglenes Szolgálati Szabályzat I. Része“ és a rendőrség tagjaival szemben alkalmazható fenytő és fegyelmi eljárás szabályairól szóló 197.000/1947. B. M. számú, valamint ennek módosítása tárgyában kiadott egyéb utasítás hatályát veszti.

Budapest, 1952. évi június hó 30. napján.

Pöcze Tibor s. k.

a belügyminiszter első helyettese

I. FEJEZET

A SZOLGÁLATRÓL ÁLTALÁBAN

1. Szolgálaton mindazokat a teendőket értjük, amelyeket a törvények, rendeletek és szabályzatok, valamint az ezek alapján kiadott egyéb utasítások megszabnak.

2. A szolgálat elosztásánál a lehetőség szerint figyelembe kell venni a rátermettséget és a képességet. Minden szolgálatra a legnagyobb gonddal és megfontolással kell a rendőrség tagjait beosztani, hogy a szolgálati megterhelés arányos legyen.

3. A parancs végrehajtását annak az előljárónak kell jelenteni, aki a parancsot adta.

A felvilágosítás kivételével valamennyi rendőri intézkedésről a rendőrség tagja tegyen jelentést közvetlen előljárójának.

Büntett vagy kihágás elkövetése esetén a jelentést **írásban** kell megtenni. Ez utóbbi rendelkezés nem vonatkozik arra az esetre, amikor a rendőrség tagja az elkövetőt figyelmezteti (Szolg. Szab. I. rész 169. és 170. pontok).

4. A rendőrség tagja jelentéseit a valóságnak megfelelően és késedelem nélkül tegye

meg. A szándékosan és gondatlanságból tett vá-
lótlan jelentést a Ktbt. rendelkezései szerint
kell büntetni.

Szolgálati út

5. A szolgálati út a szolgálati ügyek elinté-
zésnek az a módja, amelyen keresztül fokoza-
tan jut az ügy alulról felfelé, vagy felülről le-
felé ahhoz, akinek az ügyben döntési, parancs-
adási joga vagy intézkedési kötelessége van.

A szolgálati utat mindenkor szigorúan meg-
kell tartani. A magasabb fokú hatóság mellőz-
heti a szolgálati út betartását olyan **sürgős** ese-
tekben, amikor a szolgálati úton való továbbí-
tás esetén a parancs nem érkezhetné meg idő-
ben az alsóbbfokú hatósághoz (szervhez).

Az alsóbbfokú hatóság (szerv) ilyenkor a pa-
rancs végrehajtását a magasabbfokú hatóság-
nak **közvetlenül** jelentse.

Az alsóbbfokú hatóság (szerv) a szolgálati út
mellőzésével kapott parancs végrehajtását a
közvetlen felettes hatóságnak is jelentse.

6. Nem kötelező a szolgálati út betartása a
politikai helyettesek felé.

Eljárás megindítása

7. A közbiztonság és a közrend megóvása vé-
gett a rendőri hatóságok és a rendőrség tagjai (sz-
utóbbiak szolgálaton kívül is) felszólítás nél-
kül, hivatalból kötelesek eljárni. Kötelesek to-
vábbá a tudomásukra jutott bűncselekménye-

ket kinyomozni és az illetékes ügyészégnél feljelenteni.

Magánindítványra üldözendő bűncselekményekben a rendőri hatóságok és a rendőrség tagjai csak a magánindítvány előterjesztése esetében járhatnak el.

Eljárás megkeresésre és felhívásra

8. A rendőrség saját szolgálati szabályai szerint jár el más hatóság felhívására, illetőleg hatósági jogkört nem gyakorló állami szerv (hivatal, vállalat, stb) megkeresésére is.

9. A városokban a rendőrség tagjait más hatóságok csak a kapitányság útján vehetik igénybe.

10. A rendőrségnek a községi őrsökhöz becsztott tagjait közvetlen felhívás útján is jogosultak igénybevenni:

- a) a rendőrség hatóságai és ezeknek kiküldött tagjai,
- b) a kormánybiztos,
- c) a miniszteri biztos,
- d) a bíróságok, kiküldött bírák,
- e) az ügyészek,
- f) az Államvédelmi Hatóság tagjai.

A katonai bíróságok és katonai ügyészek a d)—e) alatt említett hatóságokkal egy tekintet alá esnek.

A felhívásnak a községi őrsök és az oda becsztottak kötelesek eleget tenni, anélkül azonban, hogy ezáltal a felhívónak alárendelve lennének.

11. Más hatóságok (állami szervek, hivatalok, vállalatok) a községi őröket is csak az illetékes kapitányság útján kereshetik meg.

12. Ha a községi őröket különböző hatóságok vagy szervek ugyanabban az időben több szolgálatra vagy segélynyújtásra hívják fel, vagy keresik meg és a rendelkezésre álló létszám ezeknek teljesítésére elégtelen, akkor az illetékes kapitányságtól kell megerősítést kérni. Addig is azonban mindenkor a közbiztonsági okokból fontosabb vagy sürgősebb szolgálatokat kell előbb teljesíteni.

13. A 10. pontban felsorolt hatóságok felhívására fogantatott **lényeges** intézkedésekről a községi őrök a kapitányságnak, a kapitányságok az általuk tett intézkedésről a közbiztonsági hatóságoknak legkésőbb az esti jelentésszolgálat alkalmával tegyenek tájékoztató jelentést.

14. A felhívás tartalmáért mindenkor az azt kiadó hatóság vagy hatósági személy felelős.

15. A rendőrség a 10. pontban felsorolt hatóságok felhívásában foglaltak teljesítését csak akkor tagadhatja meg, ha a teljesítéssel jogszabályt sértene, vagy ha a hatóság hatáskörét nyilvánvalóan túllépte.

Hatósági jogkört nem gyakorló állami szerv és állami vállalat (szövetkezet) megkereséseiben foglaltak teljesítését akkor is meg lehet tagadni, ha az olyan mértékű támogatásra irányulna, amelynek teljesítése a rendőrség

általános vagy meghatározott szolgálatának zavartalan ellátását veszélyeztetné.

16. A rendőrség eljáró tagja felelős a felhívás vagy megkeresés foganatosításának módjáért, illetőleg azért, hogy az intézkedés a jelen szabályzat rendelkezéseinek megfelelő módon történjék. A felhívó vagy megkereső hatóság a felhívás vagy megkeresés teljesítésének módját nem határozhatja meg.

II. FEJEZET

BELSŐ SZOLGÁLAT

Laktanyáról és körletről általában

17. A tan- és csapatalakulatok laktanyában vannak elhelyezve. Ezen belül a kisebb egységek szálláshelye a körlet. A rendőri hatóságok, őrsök és egyéb szervek elhelyezésére szolgáló épületek ugyancsak körletek.

18. A laktanyaparancsnokot a belügyminiszter jelöli ki.

Az egyes alegységek szervezetszerű parancsnokai, továbbá a rendőri hatóságok, őrsök és egyéb szervek vezetői, illetve parancsnokai: körletparancsnokok.

A laktanyaparancsnok laktanya- és körletrend szempontjából szolgálati előljárója a laktanyában elhelyezetteknek.

A laktanyaparancsnok felelős a laktanya rendjéért, biztonságáért és a laktanyában elhelyezett személyek fegyelmének biztosításáért. A körletparancsnok felelőssége saját körletére terjed ki.

19. Az egyes körletek területét a laktanyaparancsnok határozza meg. A körletek területét úgy kell meghatározni, hogy a szervezetszerű

alegységek lehetőleg együtt maradjanak. A körletek helyiségeit a körletparancsnok osztja el rendeltetésüknek és a szükségnek megfelelően.

Tanalakulatok épületeiben a belügyminiszter, egyéb rendőrségi körletben pedig a középfokú hatóság vezetője jelöli ki a lakás céljaira használható helyiségeket.

A rendőrség nős tagjait — családjukkal — csak akkor szabad a laktanyában vagy egyéb rendőrségi körletben elhelyezni, ha valamennyi szükséglet kielégítése után még üres helyiség marad. Ebben az esetben elsősorban a vezető (parancsnok) helyezendő el. Az ilyen lakásokat a körlet egyéb részétől el kell különíteni. A laktanyában vagy a körletben elhelyezettek az ott lakó családtagjaikért, alkalmazottjaikért és az általuk használt épületrészért személyileg felelősek.

20. Laktanya vagy más rendőri körlet parancsnokát külön lakószoba illeti meg. Külön szoba hiányában községi őrsökön a nőtlen őrsparancsnok az irodán nyer elhelyezést.

21. A körletben elhelyezettekről betűsoros könyvet kell felfektetni, a kintlakókról pedig külön névjegyzéket. A névjegyzék tartalmazza a címet és a kiértékelés módját. A betűsoros nyilvántartás nem pótolja a bejelentési kötelezettséget.

Az őrsökhöz tartozó kintlakók nyilvántartására az Őrs. Ügy. Szab. rendelkezései az irányadók.

22. Az őrsökön a szervezetszerű létszámról, egyéb szerveknél az ügyeleti szolgálatot telje-

sítók és a lehetőséghez képest az átvonulók részére is fekvőhelyet kell biztosítani.

23. A parancsnok felelős az épületek karbantartásáért, valamint a berendezés és felszerelés állapotáért, karbantartásáért és szükség szerinti javításáért. A parancsnok felelős továbbá a szolgálat ellátásához szükséges felszerelési cikkek (fegyverzet, ruházat, személyi felszerelés, járművek, stb.) megóvásáért és rendeltetésszerű használatáért.

A laktanyák (körletek) megjelölése

24. A laktanyák vagy a rendőri hatóságok, őrsök és egyéb rendőri szervek utcai homlokzatára megfelelő magasságban, jól látható helyen a laktanya, a rendőri hatóság, vagy szerv megjelölését tartalmazó és a Népköztársaság címe-revel ellátott — központilag kiadott — táblákat kell kifüggeszteni. Ezenkívül fel kell tüntetni a helyi szabályoknak megfelelően az utca nevét és a házszámot is.

25. Városok belterületén vagy egyéb forgalmasabb útvonalon elhelyezett rendőrőrsök körletének utcai homlokzatára — a táblán kívül — a falra merőlegesen, kékszínű üveggel ellátott világítótestet kell elhelyezni. Ennek mindkét oldalán fehér betűkkel „Rendőrség“ feliratot kell feltüntetni.

A helyiségek rendje

26. Az épület helyiségeit a bejárati ajtó felső részének közepén meg kell számozni. Az utcai

ablakot redőnnnyel, vagy más alkalmas módon el kell függönyözni, hogy a belátás nappal is megakadályozható legyen. A kaput, ha kapuőr nincs, takarodótól ébresztőig zárva kell tartani.

27. A laktanya vagy más rendőri körlet fő-bejáratának kapujára csengőt kell felszerelni.

28. Minden laktanyának és körletnek megfelelő számú vörös és nemzetiszínű zászlóval, valamint gyászlobogóval kell rendelkeznie.

Az épület fellobogózását a parancsnok rendeli el.

29. A parancsnok tegye meg a szükséges tűzbiztonsági intézkedéseket. Készítse el a tűzoltó-rendet és alárendeltjeivel azt gyakoroltassa be. Az oltófelszerelések mindig az erre kijelölt helyen használható állapotban legyenek.

30. Tűzveszélyes helyeken a dohányzást és nyílt láng használatát tiltó táblákat kell kifüggeszteni.

31. A fűtés a szükséges takarékossgal és óvatossággal történjék. Egy napi szükségletnél több fűtőanyag a hálótermekben nem tárolható.

32. Az emeleteken lévő szobákban és folyosókon az épület biztonságát veszélyeztető gyakorlatokat végezni tilos.

33. A folyosókat, lépcsőket, kapubejáratokat, udvarokat, árnyékszékeket a feltétlenül szükséges mértékben kell kivilágítani.

34. A hálótermekben takarodótól ébresztőig világítani csak akkor szabad, ha ezt a szolgálat megköveteli.

35. Tisztaságot és rendet a fegyelmezési és egészségügyi szempontoknak megfelelő mértékben kell megkövetelni.

36. A rend és tisztaság szabályaira az állandó elhelyezésen kívüli elszállásolásnál is ügyelni kell.

37. Tan- és csapatalakulatoknál, valamint örsökön a helyiségek tisztántartásáért a soros takarítók felelősek.

38. Hatóságoknál és országos szerveknél az irodahelyiségeket a (takarító) hivatalsegédnek takarítják.

39. A helyiségeket naponta a szükséghez mérten takarítani és szellőztetni kell. A lakóhelyiségeket évente legalább egyszer ki kell festeni, vagy meszelni.

40. Az ivóvizet nyitott kutaknál első felhasználás előtt orvossal meg kell vizsgáltatni és évenként ellenőriztetni kell.

41. Víz-, gáz- és villanyvezetékek s az ezekhez kapcsolt készülékek kifogástalan állapotát a laktanya-, illetve a körletparancsnok állandóan ellenőrizze. A gondos és szakszerű kezelést oktatni kell.

42. Minden előljáró felelős a helyiségek rendeltetésszerű használatáért, a berendezés és a leltári tárgyak épségéért.

43. A helyiségek bejárati ajtóinak belső felén a szobában lévő leltári tárgyak és berendezések leltárát kell kifüggeszteni. A szobaleltárak-

nak a szoba berendezésével való egyezéséért a körletparancsnok felelős. A szobaeltárakat a berendezés változásának megfelelően helyesbíteni kell. A szobaeltárt a körletparancsnok írja alá.

44. A leltári és berendezési tárgyak a helyiségek tartozékai, és azokat a laktanya-, illetve körletparancsnok engedélye nélkül egyik helyiségből a másikba vinni nem szabad.

45. Közétkezések, ha erre megfelelő hely van, a laktanyában vagy a körleten belül — kizárólag a közétkezés céljaira — hasznos háziállatokat tarthatnak.

Ott, ahol a rendőrség női tagjai családjukkal együtt vannak elhelyezve, ezek részére is megengedhető hasznos háziállatok tartása.

46. Laktanyában árusítani csak annak szabad, akinek erre a parancsnok engedélyt ad. A laktanyaparancsnok árusítási engedélyt csak társadalmi tulajdonban lévő vállalatnak adhat.

A laktanyaparancsnok köteles ellenőrizni a laktanyán belül történő árusítást, különösen abból a szempontból, hogy nincs-e ártúllépés, hogy nem hoznak-e forgalomba nem megfelelő minőségű vagy tiltott árucikkeket.

Az árusító-helyiségeket egészségügyi szempontból a rendőrorvos vagy ennek utasítása alapján az egészségügyi beosztott ellenőrizze.

Az engedélyezett árusítóhelyiségen kívül a laktanyában szeszesített tartani nem szabad.

47. A laktanya (körlet) helyiségeiben mulla-

tozni, kártyázni, vagy egyéb szerencsejátékokat űzni tilos.

48. A laktanyában és egyéb rendőri körletben — rendőri hatóságokon kívül — más hatóság képviselőjében megjelent személyek hivatalos ténykedést csak a körletparancsnok vagy az általa megbízott személy jelenlétében végezhetnek.

Belépés a laktanyába (körletbe)

49. A laktanyába (körletbe) való belépést a laktanya- (körlet) parancsnoka szabályozza. Középfokú hatóságoknál a testületen kívülállónak, tan- és csapatalakulatoknál pedig a szemlélő előljáró kivételével mindenkinek a belépéshez írásbeli engedélyre van szüksége.

50. Tan- és csapatalakulatoknál szolgálatot teljesítő alárendeltek foglalkozási idő alatt a századparancsnok írásbeli engedélyével hagyhatják el a laktanyát. Ez a rendelkezés nem vonatkozik a törzshöz beosztottakra.

51. Gépjárművek telephelyüket csak menetlevéllel hagyhatják el.

Látogatók fogadása

52. A látogatók fogadásának rendjét a laktanyaparancsnok szabályozza.

53. Ittas állapotban lévő, vagy egyébként botrányos magatartást tanúsító személyt látogatóként a laktanyába beengedni nem szabad.

A laktanyában éjtszakázni kívülálló személynek tilos.

54. Laktanyában vagy egyéb rendőri körletben lévő magánlakásokban a családhoz nem tartozó személy 24 órán túl csak a parancsnok engedélyével tartózkodhat. Az engedély a bejelentési kötelezettség alól nem mentesít.

Laktanya (körlet) átadása és átvétele

55. A laktanya-, illetve körletátadás és átvétel leltár szerint történik.

Fegyverek és lőszer elhelyezése

56. Tan- és csapatalakulatnál a puskákat fegyverállványon kell elhelyezni. A fegyverállvány minden fészkében a puskák számát és annak a személynek a nevét feltüntető cédulát kell ragasztani, aki azt használja. Örsökön a fegyvereket a fegyverszekrényben kell elhelyezni.

57. Tan- és csapatalakulatnál az őrség részére kiadott tartaléklőszert a pihenőszobában lezárt ládában kell tartani. A láda az őrparancsnokok között átadás-átvétel tárgya. Az őrség rendes löszere az őrszolgálati idő alatt az őrség tagjainál legyen.

58. A laktanyában (körletben) elhelyezett puskák zárdugattyúi kihúzott állapotban legyenek.

59. A közbiztonsági szolgálatra beosztott rendőrök részére kiadott lőszert a tölténytáskában kell tartani és azt szekrényükben kell

elhelyezni. Szabadság, megbetegedés, felfüggesztés, rendelkezési állományba helyezés esetén az őrsparancsnok a fegyvereket és a löszert vonja be.

60. Tan- és csapatalakulatoknál a tartalék-löszert a fegyver- és löszerraktárban, őrsökön az őrsirodán lezárt ládákban kell elhelyezni.

Tan- és csapatalakulatoknál az oda beosztottak részére a törzsön és a mindenkori őrségen kívül éles vagy gyakorló lőszer csak a parancsnok külön engedélyével adható ki. A beosztottak löszert a parancsnok engedélye nélkül maguknál nem tarthatnak.

61. A fegyverek töltésére és ürítésére a parancsnok külön helyet jelöljön ki. Más helyen fegyvereket tölteni és üríteni tilos. A helyet „fegyverek töltése és ürítése“-feliratú táblával kell ellátni. Erre a célra megfelelő mennyiségű tiszta homokot kell tárolni.

62. A laktanyában (körletben) töltött fegyvert elhelyezni nem szabad.

Szobarend

63. Az elhelyezésnél minden személy részére 6 m² területet kell számítani. A körletparancsnok a szükség esetén ettől el is térhet.

64. Az egyes helyiségekben az elhelyezést a körletparancsnok általános rendelkezéseinek megfelelően a szobaparancsnok szabályozza.

Az őrsökön a helyiségeket lehetőleg úgy kell elosztani, hogy a lakószobákon kívül még egy

helyiség legyen, ahol az őrre beosztottak oktatása, tanulása és az írásbeli munkák elvégzése történik.

65. Tanalakulatoknál a szobaparancsnokot a századparancsnok, őrskön az őrparancsnok jelöli ki. Szobaparancsnokokat csak lakószobára kell kijelölni.

A szobaparancsnok felelős a szobájában a fegyelemért, a rendért, a tisztaságért. E tekintetben az ott elhelyezettek szolgálati előljárója.

A szobaparancsnok feladata, hogy a szobában elhelyezetteket közösségi szellemben nevelje.

66. A szobában és az ahhoz tartozó berendezési tárgyakban okozott károkért a károkozók felelősek. Ha a károkozó személyek nem állapíthatók meg, az ott elhelyezettek egyenlő arányban felelősek.

67. A hálótermekben az ágyakat úgy kell felállítani, hogy az ajtókhöz és az ablakokhoz való közlekedés zavartalan legyen, és hogy két ágy lehetőleg egymás mellé kerüljön. Az ágy-sorok között megfelelő helyet kell hagyni. Az ágy és a falak közötti távolság olyan legyen, hogy az ágyaknak a fal felőli oldala kellően szellőzzék és takarítható legyen.

Ágycserét csak a szobaparancsnok (őrparancsnok) engedélyével szabad végrehajtani.

Minden ágy fejrésze fölé 10 cm hosszú és 5 cm széles névtáblát kell kifüggeszteni a rendőr nevének és rendfokozatának feltüntetésével.

A laktanyában elhelyezettek ágyneműjéhez lepedők, pokrócok, huzattal ellátott szalmaván-

kosck és matrac (szalmazsák) tartozik. A szabványos fejbánkoson kívül, annál kisebb méretű, világos huzatú saját fejpárnát is szabad használni.

A körletben elhelyezettek nem korlátozhatók abban, hogy hány takaróval takaróznak. E célra saját takarót is használhatnak. Az ágyakat egyöntetűen kell beágyazni.

68. Pihenőidőben és fárasztó szolgálat után, ébresztő és takaródó közötti időben is szabad az ágyra lefeküdni. Ilyen esetben azonban a lábbelit le kell húzni.

69. A ruházatot és felszerelést a szekrényben (polcokon) kell elhelyezni úgy, ahogy azt a körletparancsnok meghatározza. Szigorúan meg kell tartani az egyöntetűséget. A szekrényeket lehetőleg a hálótermekben kell elhelyezni és kívülről névcédulával kell ellátni.

A szekrényben élelmet elhelyezni tilos.

70. A ládákat, egyéb tárgyakat, szennyes ruhát külön, zárt vászonzacskóban, vagy bőröndben a bőröndös kamrában kell elhelyezni. A bőröndös kamrában kell elhelyezni még a lábbeliket is. A körletparancsnok felügyel arra, hogy a bőröndöskamrában a lábbeli csak tiszta állapotban kerülhessen. Tan- és csapatalakulatoknál a parancsnok ettől eltérő rendelkezéseket is adhat.

71. Rendőrségi tulajdonban lévő könyveket és folyóiratokat külön szekrényben kell elhelyezni.

72. A közös asztalfiókban gyertyát és gyufát kell állandóan készenlétben tartani.

Gépjárműtelep (gépkocsiszín) rendje

73. A gépjárművek tárolására azok számának megfelelő mértékű és teherbírású, száraz, betonpadlózatú, jól szellőzhető és jól zárható gépjárműtelep (gépkocsiszín) szükséges.

A gépkocsiszín ajtajának alsó részén dróthálólal ellátott szellőzőnek kell lennie.

A gépjárművek tisztogatásához a gépkocsiszín előtt vízszintes, pormentes (beton) burkolattal ellátott tér is legyen. A gépjárműtelepen (gépkocsiszínben) tárolt gépjárművek számától függően iroda, műszaki anyagraktár, háló- és mosdóhelyiségeket (gépkocsivezetők részére) is biztosítani kell.

74. A gépjárművön, mielőtt a gépkocsiszínbe beáll, az előírt napi karbantartási munkát el kell végezni.

A gépjárműveket a részükre kijelölt helyeken, hűtővel, a kijárat felé kell a gépkocsiszínben elhelyezni.

A gépkocsiszínbe való beállítás és kihajtás óvatos legyen, hogy a gépjárművek meg ne sérüljenek.

75. A gépkocsiszínben feltűnő helyen és láthatóan ki kell írni a dohányzásra, a nyílt láng használatára vonatkozó tilalmat, a tisztaságra vonatkozó felhívást, a baleseteknél követendő eljárást, esetleg műszaki emlékeztetőket.

76. Nem fűthető gépkocsiszínbén télen a hűtővizet le kell engedni. Ezt, valamint a gépjármű üzemi állapotát a hűtőre akasztott táblákkal jelezni kell. Pl. „Hűtővíz leeresztve.“ „Motorolaj leeresztve.“ „Üzemképtelen.“ Ez a rendelkezés nem vonatkozik arra az esetre, amikor a hűtő fagyálló folyadékkal van feltöltve.

77. Tilos zárt ajtók és ablakok mellett a gépkocsiszínbén a motorok járatása, mert a kipufogó gáz erősen mérgező hatású.

78. Az üzemanyagot tűz- és robbanásbiztos benzintárolóban kell tárolni. Ahol ilyen nincs, az üzemanyag lakott helytől és a gépjárműteleptől (gépkocsiszíntől) távol, hűvös raktárban tartandó.

A gépkocsiszínbén üzemanyagot tárolni tilos.

79. A szükséges tűzoltókészülékek mennyiségét és minőségét a tűzrendészeti hatóság állapítja meg.

A tűzoltókészülékek használatát negyedévenként ismertetni és használhatóságukat ugyanakkor ellenőrizni kell.

A gépkocsiszín bejáratánál egy 4 méter hosszú csáklyát kell állandóan készenlétben tartani, hogy tűz esetén a gépjárművek azonnal kihúzhatók legyenek. Ezért tilos a gépkocsiszínbé beálló gépjárműveket befékezni.

A gépjárműtelep (gépkocsiszín) őrzését a helyi viszonyoknak megfelelően a körletparancsnok határozza meg.

Napirendről általában

80. Rendőri hatóságok, tan- és csapatalakulatok, valamint rendőrőrsök szolgálatának, illetőleg hivatali idejének kezdetét és végét, az ügyfelekkel való érintkezésnek, a tárgyalásoknak, az ügyiratok bemutatásának, aláírásának, a rendszeres továbbképzésnek, a kimenőknek, a megbeszéléseknek és általában valamennyi szolgálati ténykedésnek idejét a napirend szabályozza.

A napirendet a jelen szabályzatban megállapított elvek szerint a hatóság vezetői, illetve tan- és csapatalakulatok parancsnokai állapítják meg.

81. Az eligazítás a parancsok kiadására, jelentések átvételére, felvilágosítások közlésére, valamint a szolgálati ügydarabok átvételére szolgál.

Az eligazító az eligazítás anyagát köteles eljuttatni azokhoz a rendőri hatóságokhoz, parancsnokságokhoz, amelyeknek közegei valamely oknál fogva nincsenek jelen az eligazításkor. Községi őrsökről ebből a célból beosztottat berendelni csak kivételesen és sürgős esetben szabad.

82. A rendőri hatóságok és szervek beosztottai részére a hivatali idő alatt félóra étkezési időt kell biztosítani.

Tan- és csapatalakulatoknál az étkezési időt úgy kell megállapítani, hogy nappal a főétkezések között 6 óránál hosszabb idő lehetőleg ne teljék el.

Szigorúan ügyelni kell arra, hogy a napi-rendben megállapított időre az ételek főzésével mindig elkészüljenek.

Az ételt kiosztás előtt élvezhetőség és az általános egészségügyi követelmények szempontjából a rendőrorvosnak meg kell vizsgálnia. Minden ételből egy adagot 48 óráig meg kell őrizni.

Az étkező helyiségben tiszta és rendes öltözetben kell megjelenni. Az étkezések alkalmával a kényelmes öltözet megengedhető.

A szolgálatban lévők az általános étkezés előtt étkezzenek.

A gyengélkedő szobában lévő betegek étkezéséről az egészségügyi beosztott gondoskodik.

A rendőrségnek fogdában elhelyezett tagjai legutoljára étkeznek.

83. Szolgálatmentes idejükkel a rendőrség tagjai szabadon rendelkeznek, de állomáshelyüket csak előljárójuk írásbeli engedélyével hagyhatják el.

A körletben elszállásoltaknak a takarodó idejére a szálláskörletbe kell érkezniök, kivéve azokat, akiknek egy-egy esetre szóló, vagy állandó kimaradási engedélyük van.

Azok részére, akiknek már 3 szolgálati éve van és minősítése jó, a kapitányság vezetője állandó kimaradást engedélyezhet. Alakulatoknál kintlakás csak a törzshöz becsztottak részére engedélyezhető.

Állandó kimaradási engedély nélkül a körletben bennlakásra kötelezett nőtlenek rendes körülmények között takarodóig maradhatnak

ki. Az őrsparancsnok — legfeljebb ébresztőig — esetről-esetre engedélyezhet kimaradást.

Az egyes alkalmakra adott kimaradási engedélyeket, havonként időrendben csoportosítva, a tevékenységi napló mellett kell megőrizni.

A kapitányság vezetője a korlátlan kimaradás kedvezményét indokolt esetben egészben, vagy részben elvonhatja, ha ezt az intézkedést különös körülmények, a fegyelmi viszonyok, vagy a közbiztonsági helyzet indokolttá teszik.

Tanalakulatra vezénylés esetén a kimaradás kedvezménye megszűnik és a hallgatók, — bármilyen rendfokozatban vannak, — esetenként adandó engedély alapján az abban meghatározott időig maradhatnak ki.

Tan- és csapatalakulatok napirendjének irányelvei

84. Tan- és csapatalakulatoknál a napirendet a kiképzéstől és a helyi viszonyoktól függően a parancsnok állapítja meg, és terjeszti fel jóváhagyás végett a belügyminiszternek.

A napirendben legalább hétórás éjszakai alvást, másfélórás délutáni pihenést és a foglalkozás után legalább egy órai szabadidőt kell biztosítani.

A pihenőnapok előtti napokon a foglalkozások időtartamát két órával csökkenteni kell.

85. Az ébresztő a nyári időszakban (május 1-től október 1-ig) 5 órakor, télen 6 órakor, takarodó 22 órakor van.

Az ébresztő és takarodó jelzése kürttel vagy a parancsnok által meghatározott módon történik. Különös alkalmakkor, — ha az alakulatnak van zenekara, — zenés ébresztő és takarodó is elrendelhető.

Pihenő és munkaszüneti napokon az ébresztő egy órával később történik.

A kiképzés érdekében egyes esetekben a parancsnok ezektől eltérő rendelkezéseket is adhat.

Ébresztő után reggeli tornát kell tartani, majd az ágyak bevetése és mosdás után a reggeli szemléhez szükséges előkészületeket kell végrehajtani.

A reggeli szemlét a századügyeletes tartja.

Reggeli szemle és esti ellenőrzés a tan- és csapatalakulatoknál

86. A századügyeletes parancsára a század az erre kijelölt helyen a reggeli szemléhez egy vagy kétsoros vonalban sorakozik; a vezényeltek a balszárnyon sorakoznak.

A reggeli szemle alkalmával ellenőrzik a létszámot és az egyéni tisztasági szabályok betartását, a láb, kapca, a lábbeli, a ruházat és fehérnemű állapotát. Megállapítják, hogy kiknek van szüksége orvosi segélyre.

A reggeli szemle bejeztével a rajparancsnokok parancsot adnak a megállapított hiányosságok kiküszöbölésére, és jelentik a szemle eredményét a szakaszparancsnokoknak.

Az orvosi segélyre szorulókat a századügyeletes beírja az „Orvosi vizsgálati könyv”-be, hogy azután orvosi vizsgálatra irányítsa őket.

A reggeli szemle végeztével, és miután a megállapított hibákat kiküszöbölték, a századügyeletes a századot az egyik szakasziparancsnok vezetésével reggelizni küldi.

37. Este a napirendben megállapított időpontban a „felhívó” jelre a század esti ellenőrzésre sorakozik.

A századügyeletes „vigyázz”-t vezénnyel és megkezdí az ellenőrzést. A századügyeletes a névjegyzék alapján ellenőrzí a század személyi állományát. Minden alárendelt, amikor a nevét hallja, „jelen” szóval jelentkezik, a távollévők helyett a rajparancsnok felel.

Az esti ellenőrzés befejezése után a századügyeletes felolvassa a napiparancsot.

Nemzeti ünnepnapokon ez esti ellenőrzés után a Himnuszt kell énekelni.

38. A reggeli szemle, valamint az esti ellenőrzés után a századügyeletesek jelentést tesznek a laktanyaügyeletesnek, és átadják neki a hiányzók névsorát.

Az őrsők napirendjének irányelvei

39. A városi őrsőkön az ébresztő 6 órakor, a takarodó 22 órakor van. A takarodó időpontja nem vonatkozik a 23 órakor szolgálatba indulókra.

40. A községi őrsőkön az ébresztő március 1-től október 31-ig 6 órakor, november 1-től február 28-ig 7 órakor; a takarodó 22 órakor van.

Az ébresztő nem vonatkozik a szolgálatból bevonult és pihenőjüket tartó beosztottakra.

91. Az ébresztő idejét korábbra is megállapíthatja az őrsparancsnok, ha azt különös szolgálati érdekek szükségessé teszik.

92. Az oktatás a belügyminiszter külön utasításában meghatározott módon történik. Nem számít oktatási időnek a jelentések és feljelentések szerkesztése.

93. A kapitányságok vezetői ellenőrizték a foglalkozásokat és azokat úgy irányítsák, hogy a közbiztonsági szolgálat ellátása ezáltal hátrányt ne szenvedjen.

94. A foglalkozást az őrsparancsnok vagy helyettese vezeti. Alaki kiképzést csak akkor kell tartani, ha az őrsparancsnokon kívül még legalább 2 beosztott is jelen van.

95. A napirend az őrsön éppen jelenlévő beosztottakra vonatkozik, tehát a napirend a szolgálatba való vezénylést nem akadályozhatja.

96. Lovasőrsőkön a napirend annyiban tér el, hogy az ébresztő 1 órával korábban van. Ébresztő után kell a lovakat ápolni; lovardát pedig lehetőleg a délelőtti foglalkozási idő alatt kell tartani.

Napi, heti és tájékoztató parancs

97. Kapitányságok és országos szervek vezetői, tan- és csapatalakulatok parancsnokai napi-parancsot adnak ki. A középfokú hatóságok

vezetői napiparancs mellett — szükség szerint — tisztiparancsot és állományparancsot is kiadnak.

A napiparancsok kihirdetésének módját helyileg úgy kell szabályozni, hogy azon valamennyi alárendelt résztvehessen.

Az írásban kiadott parancsok kellő időben való tudomásvétele minden alárendeltnak kötelessége. A különösen fontos napiparancsot az előljáró személyesen hirdeti ki.

Kapitányságokon és országos szerveknél a napiparancsot a hivatali idő megkezdése előtt kell felolvasni. Ez alkalommal kell ismertetni a kapitányság (országos szerv) munkáját érintő fontosabb rendeleteket és általános utasításokat.

A napiparancs kihirdetésének megtörténtét a kihirdető aláírásával igazolja.

A községi őrsök részére napiparancsot nem kell kiadni, hanem a szükséges általános rendelkezéseket időnként „Tájékoztató parancs”-ban kell velük közölni.

Az őrsökön az írásbeli parancsok, rendelkezések tudomásulvételét az alárendeltek aláírásukkal igazolják.

A tisztekre vonatkozó tiszti, valamint a titkos parancsokat úgy kell esetről esetre kiadni, illetőleg felolvasni, hogy azokról illetéktelenek tudomást ne szerezhessenek.

Ellenőrzés és hivatalvizsgálat

98. A magasabb szolgálati előljáró vagy megbízottja az őrsökön, valamint tan- és csapatala-

kulatokon ellenőrzést, rendőri hatóságokon pedig ellenőrzést és hivatalvizsgálatot tart.

A szolgálati előjárók megbízottai csak „Nyíltparancs” felmutatása alapján tarthatnak ellenőrzést, illetőleg hivatalvizsgálatot.

99. Az ellenőrzést, illetőleg hivatalvizsgálatot tartó előjárónál (megbízottnál) történő jelentkezés szabályait a Szolg. Szab. I. Része tartalmazza.

Az előjárónál a jelentkezés szabályszerű öltözetben történik, kivéve, ha az előjáró váratlan megjelenése miatt a szerelvény felvételére már nincs idő. Ilyen esetben az előírt öltözetet csak akkor kell felvenni, ha erre az előjáró utasítást ad.

100. Bejelentett ellenőrzés esetén a jelentkezés szabályszerű szolgálati öltözetben történik, kivéve, ha az ellenőrző előjáró erre nézve előzetesen másként rendelkezett.

Bejelentett ellenőrzés esetén a körletbe beosztott valamennyi alárendelt tartozik jelen lenni, kivéve azokat, akiket szolgálatba kell vezényelni és akik a körleten kívül teljesítenek szolgálatot.

Tan- és csapatalakulatoknál a bejelentett ellenőrzés alkalmával alárendeltek szolgálati öltözetben, a szobában az ágyak lábrészénél, arccal a bejárat felé fordulva álljanak fel. A szobaparancsnok az ajtó közelében tartózkodik.

101. Ha az előjáró éjjel érkezik a laktnyába, illetve a körletbe, akkor a kapuügyeletes, vagy a kaput nyitó alárendelt nála jelentkezék és az előjáró utasításait kérje ki.

Az ügyeleti szolgálatról általában

102. A rendőri munka hivatali időn túl való folyamatos ellátását és a körletek belső rendjének biztosítása érdekében minden hatóság-nál, őrsön, illetve tan- és csapatalakulat parancsnokságán ügyeleti szolgálatot kell tartani. Az ügyeleti szolgálati beosztást egy hónapra előre kell elkészíteni.

103. Az ügyeleti szolgálat hétköznapi a hivatali idő befejezésétől, másnap a hivatali idő kezdetéig tart. Munkaszüneti napokon az ügyeleti szolgálatot a hétköznapra előírt szabályok szerint kell tartani.

104. Őrsökön az ügyeleti szolgálat 7 órától másnap reggel 7 óráig tart.

105. Amennyiben az ügyeleti szolgálat megengedi, 23 óra után az ügyeleti szolgálatra beosztottak könnyített öltözetben lefekhetnek.

106. Az ügyeleti szolgálat után, ha az ügyeletes nem pihent és a szolgálat ellátása lehetővé teszi, 8 óra pihenőidőt kell engedélyezni. Nem vonatkozik ez a tan- és csapatalakulatok ügyeleteseire.

107. Az ügyeleti szolgálatra kijelölt helyiséget az ügyeleti idő alatt csak akkor szabad elhagyni, ha helyszíni szemle, vagy helyszíni intézkedést igénylő esemény fordul elő.

Ez esetben gondoskodni kell arról, hogy az egyébként is szolgálatban lévők közül valaki (őrsparancsnok, helyettese vagy őrsnapos, stb.)

— akinek a szolgálata megengedi, — az ügyeleti helyiségben tartózkodják.

108. Az ügyeleti szolgálatot szolgálati öltözetben kell ellátni. Irodában a derékszíj viselése nem kötelező. Az órnapos a szolgálatát derékszíjjal és pisztollyal lássa el.

109. A hatóságok ügyeletes tisztje (ügyeletének vezetője) a hatóság vezetője által kijelölt tiszt, akinek halaszthatatlan sürgős ügyekben ugyanolyan intézkedési joga van, mint a vezetőnek. Az ügyelet vezetője nagy jelentőségű vagy igen fontos ügyekben intézkedés előtt a hatóság vezetőjét vagy helyettesét értesíteni köteles.

Az ügyeletes tiszt őrizetbevételi stb. jogára vonatkozó szabályokat a Szolg. Szab. IV. Része tartalmazza.

110. Az ügyelet vezetője az ügyelet tartama alatt szolgálati előljárója az ügyeletre beosztottaknak.

Ügyeleti szolgálat a közép fokú rendőri hatóságokon

111. A közép fokú hatóságoknál az ügyeleti szolgálat részletes szabályait a hatóság vezetője állapítja meg. A közép fokú hatóságoknál az ügyelet három tisztből, valamint egy gyors- és gépipróból áll.

A három tisztből egy a személy- és tulajdonvédelmi osztályra, egy pedig a társadalmi tulajdonvédelmi osztályra beosztott nyomozószolgálatot ellátó tiszt (tiszthelyettes) legyen. E két

utóbbi lakásán vagy olyan helyen tartózkodhat, ahonnan egy órán belül a kapitányság épületét elérheti, és köteles az ügyeletes tisztet tartózkodási helyéről tájékoztatni.

A közép fokú hatóság vezetője elrendelheti, hogy az ügyeleti szolgálat ideje alatt az ügyeletet egy vagy több fővel megerősítsék.

Az ügyeletet a városi kapitányság ügyeletétől még ott is elkülönítve kell tartani, ahol a két hatóság egy épületben van elhelyezve.

Az alsó fokú hatóságok ügyelete a felső fokú hatóság ügyeletét a helyi jelentőséget meghaladó ügyekről — értesíteni köteles.

A budapesti kapitányság ügyeleti szolgálatára vonatkozó szabályokat külön utasítás állapítja meg.

Ügyeleti szolgálat az első fokú rendőri hatóságokon

112. Az első fokú rendőri hatóságokon teljesítendő ügyeleti szolgálat részletes szabályait a közép fokú hatóság vezetője állapítja meg.

Városban az ügyeleti szolgálatot egy vagy több tiszt látja el. Olyan kapitányságon, amelynek tiszti létszáma a 8 főt nem haladja meg, az ügyeleti szolgálat ellátására csak egy tisztet kell vezényelni.

A járási kapitánysági ügyelet egy tisztből áll. A megyei kapitányság vezetője engedélyt adhat arra, hogy az ügyeletet a járási kapitányságon irodai szolgálatot ellátó alárendelt tartsa. Ilyenkor azonban mindig ki kell jelölni egy hatósági intézkedésre jogosult tisztet. Ez

utóbbi az ügyelet ideje alatt állandóan köteles az ügyeletest tartózkodási helyéről tájékoztatni. A kijelölt tiszt a lakásán vagy olyan helyen tartózkodhat, ahonnan egy órán belül a kapitányság épületét elérheti.

Az irodai szolgálatot ellátó ügyeletes csak panaszt vagy bejelentést vehet fel, az azonnali intézkedést igénylő esetekben az eseményről az intézkedésre jogosult tisztet kell értesítenie.

Őrsök ügyeleti szolgálata

113. Az őrsökön az ügyeleti szolgálatot a napos látja el. A váltás 7 órakor történik. A naposszolgálatba történt beosztást az őrsparancsnok a szolgálatot megelőző napon közli az érdekelt alárendelttel.

Az őrsnapos szolgálatának egész tartama alatt az őrsön köteles tartózkodni. Az őrsparancsnok csak a legkivételesebb esetben veheti külső feladat elvégzésére igénybe, és csak abban az esetben, ha ő maga ezen idő alatt az őrsön tartózkodik, vagy a napos leváltásáról gondoskodik. Ez utóbbi változást, ha a csere a két óra időtartamot meghaladja, a tevékenységi naplóba fel kell venni.

Az őrsnapos kötelességei

114. Napközben segít az őrsparancsnoknak az ügyvitel ellátásában,

— az őrsparancsnok távollétében fogadja a feleket,

— a bejelentőlapokat kezeli (csak városi őrsökön),

— ellenőrzi az őrsparancsnok távollétében a körletet elhagyó beosztottak ruházatát,

— ha az őrsön nincs rádiós, ellátja az ezzel kapcsolatos szolgálatot is.

— sürgős természetű rendelkezések és híryananyagok továbbításáról is gondoskodik,

— az éjszaka bevonult járőr jelentkezését fogadja és ürítetteti a fegyvereket,

— a körletbe érkező előljárónál jelentkezik,

— lovasőrsőkön nappal ellenőrzi a lóápoló munkáját, éjjel ellátja a lovak felügyeletét.

115. Az őrsnapos 23 óra után, ha az őrskörletet ellenőrizte, és az őrs bejárati ajtait bezárta, lefekhet, kivéve, ha külön belügyminiszteri utasítás az őrsre vonatkozóan másként rendelkezik. Az őrsnapos nadrágját nem veheti le, és lábbelijét, ruházatát úgy kell elhelyeznie, hogy gyorsan felöltözhessék. Hiányos öltözetben az őrsre senkit be nem engedhet. Városi őrsön az őrsparancsnokkal felváltva feket le, egyiküknek állandóan ébren kell lennie. Az őrsnapos köteles az őrsre beosztottakat az előírt időben ébreszteni.

116. A körleten kívül lakó, nős beosztott naposszolgálatának átadása után rövid időre, reggelizés és tisztálkodás céljából, az őrsparancsnok engedélyével az őrsről eltávozhat.

Tan- és csapatalakulatok ügyeleti szolgálata

117. Az ügyeleti szolgálatban állók a parancsnoknak a belső szolgálat ellátására hivatott közegei.

A laktanyaügyeleti szolgálat közegei a következők:

- a) laktanyaügyeletes, (tanosztály, illetve táborügyeletes),
- b) századügyeletes,
- c) századnapos,
- d) századnapos helyettes,
- e) kapuügyeletes,
- f) kapuügyeletes helyettes.

Feladatuk a laktanya belső rendjének fenntartása, a berendezési tárgyak megőrzése, igazító szolgálat ellátása és a belső szolgálattal összefüggő feladatok elvégzésének irányítása, illetőleg végrehajtása.

A laktanya egységei között a laktanyaügyeleti szolgálat ellátásának rendjét a laktanyaparancsnok állapítja meg.

A szolgálat vezénylésének tervezetét az egyes szolgálati nemekre külön-külön részletesen és névszerint minden hónapra előre kell elkészíteni.

Az ügyeleti szolgálatba lépők nevét napiparancsban kell közölni. Napiparancsban kell közölni a szolgálatban beálló egyéb változást is.

A szolgálatot megelőző éjtszakán a szolgálatba vezényelteknek semmiféle szolgálatot nem szabad ellátniok. Részükre ezen az éjtszakán teljes pihenést kell biztosítani.

Szolgálatba lépés előtt a szolgálatba lépő közegeknek legalább két óra időt kell adni a szol-

gálat ellátásához való előkészületre, tisztálkodásra, felszerelésre, pihenésre és kötelességeik átismétlésére.

Az ügyeleti szolgálatba lépő közegek szolgálata rendes körülmények között az őrségváltás időpontjával egyidőben kezdődik és végződik.

Az ügyeleti szolgálatba lépő közegeket a laktanyaparancsnok által meghatározott időpontban az őrségeligazítással egyidejűleg a mindenkor szolgálatban lévő laktanyaügyeletes igazítja el.

Az ügyeleti szolgálatba lépő közegek az új századügyeletesek vezetésével az eligazítás kezdete előtt 10 perccel sorakoznak az eligazításra kijelölt helyen.

Az ügyeleti szolgálat eligazításához a következők sorakoznak fel: jobbszárnyon az őrség, tőle balra az ügyeletes egészségügyi, a kapuügyeletes és a századügyeletesek. A kapuügyeletes helyettes és a naposok, naposhelyettesek az ügyeletesek háтамögött sorakoznak.

A laktanyaügyeletes szolgálatának ideje alatt szükség szerint többször is tarthat eligazítást.

Az ügyeleti szolgálatban álló közegek a kiképzésen és a politikai foglalkozásokon — amennyire a szolgálat megengedi — vegyenek részt, azonban szolgálatuk ellátása e miatt hátrányt nem szenvedhet.

A laktanyaügyeletes engedélye vagy parancsa nélkül az ügyeleti szolgálatban lévők szolgálatukat meg nem szakíthatják, sem másnak át nem adhatják.

Az ügyeleti szolgálatban lévők szolgálati felvénye vörös anyagból készült karszalag a szolgálat minőségének megfelelő felírással.

Laktanyaügyeletes

118. A laktanyaügyeleteset szolgálati ideje alatt a laktanyaparancsnok és helyettese távollétében, halaszthatatlan sürgős ügyekben ugyanaz a rendelkezési jog illeti meg, mint a laktanya parancsnokát. Nagyjelentőségű és fontos ügyekben az intézkedés előtt értesíti a laktanya parancsnokát vagy helyettesét.

Szolgálati előljárója a laktanyában ügyeleti szolgálatot ellátó és ott elhelyezett valamennyi beosztottnak.

Felelős a laktanya rendjéért, biztonságáért és berendezési tárgyaiért, az ügyeleti és őrési szolgálat ellátásáért.

Az új laktanyaügyeletes az eligazításon ellenőrizzé a szolgálatba lépők létszámát. Ügyeljen arra, hogy a szolgálati közegek szabályosan öltözködjének, ellenőrizze, hogy alárendelt szolgálati közegei ismerik-e kötelességüket. Ismeresse a különleges feladatokat, és az észlelt hibákat azonnal küszöbölje ki. Eligazítás után az új laktanyaügyeletes a régitől vegye át a zár alatt őrizendő riadóutasításokat, majd a régi laktanyaügyeletessel együtt ellenőrizze a fogással fenytetteket.

Az ügyeleti szolgálat átadása és átvétele után az új és a régi laktanyaügyeletes kihallgatáson jelentkezik a laktanyaparancsnoknál. Az új

laktanyaügyeletes tegyen jelentést az ügyeleti szolgálat átvételénél megállapított hiányosságokról.

Laktanyaügyeletesi szolgálatra tisztet kell vezényelni, szolgálatának időtartama 24 óra.

A laktanyaügyeletes köteles az ügyeleti szobában vagy annak közelében tartózkodni, hogy mindig könnyen megtalálható legyen.

Miután a tákarodó utáni eligazítást megtartotta, az ügyeletesszobában lefekhet, de felszerelését és ruházatát nem veheti le.

119. Kötelességei:

— ismerje a napirendben előírt foglalkozást és ellenőrizze annak megtartását,

— ellenőrizze nappal és éjjel legalább egy-egy alkalommal az őrseget és az ügyeleti közegeket,

— ellenőrizze a fogdában elhelyezetteket,

— ellenőrzi az ételek kiosztása előtt annak minőségét és mennyiségét. Észrevételeit jelenti a parancsnoknak. Ellenőrzi az ételek kiosztását,

— jelentést tesz a laktanyaparancsnoknak a távollétében történekről,

— megállapított kürtjelek útján rendelkezéseket ad ki a napirenddel kapcsolatban,

— átveszi a fogsággal fenytetteket, és utasítja az őrseg parancsnokát a laktanya fogdjában való elhelyezésükre,

— a laktanya körletében vagy annak közelében keletkezett tűz, árvíz, vagy egyéb elemi

csapás esetében haladéktalanul megteszi az intézkedéseket a csapatzászló, az emberek, a felszerelés, lőszer s minden anyag és irat megmentésére és a tűzoltásra, szükség esetén értesíti a tűzoltóságot,

— riadó elrendelésekor azonnal értesíti a laktanyaparancsnokot és helyettesét, ügyel arra, hogy az egységek gyorsan és a meghatározott rendben és felszereléssel sorakozzanak,

— a reggeli szemle és esti ellenőrzés után a századügyeleteseknek eligazítást tart,

— összeállítja az ügyeleti közegek jelentései alapján az esti ellenőrzésről és kimenőről, kimaradásról elkészettek névjegyzékét. Ezt és a fogsággal fenytettek névjegyzékét csatolja a reggeli írásbeli jelentéshez. Jelentésében feltüntet minden eseményt és észrevételt, ami szolgálati ideje alatt előfordult.

120. A laktanyaügyeletes fogadja, tegyen jelentést és a laktanya körletében kíséri a következő személyeket: a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának Elnökét, a Minisztertanács Elnökét, a Minisztertanács Elnökhelyetteseit, a belügyminisztert és első helyettesét, a belügyminisztérium közrendészeti főosztályának vezetőjét és helyetteseit és az ellenőrzésre érkezőket.

A felsorolt személyek érkezését a laktanyaügyeletes haladéktalanul jelenti a laktanyaparancsnoknak.

Abban az esetben, ha az érkezőt a laktanyaparancsnok kíséri, a laktanyaügyeletes csak jelenti.

121. Ha a laktanyába a 120. pontban fel nem sorolt tábornokok, vagy főtisztek érkeznek, a laktanyaügyeletes jelentkezzék náluk és kísérje őket a laktanyaparancsnokhoz.

Századügyeletes

122. A századügyeletes a századparancsnoknak a század belső szolgálatának felügyeletére, a fegyelem, a rend, tisztaság ellenőrzésére hivatott közege.

A századügyeletes előjárója a századnaposnak, helyettesének, valamint a századhoz beosztott valamennyi alárendeltnek. A századügyeletes a laktanyaügyeletesnek van alárendelve.

A századügyeletes a foglalkozásokon részt vesz. Szolgálatát 24 órán át tart. Takarodó után ébresztőig azonban lefekhet és alhat.

A századügyeletes köteles a század körletében vagy annak közelében tartózkodni, hogy mindig könnyen megtalálható legyen.

A századügyeletet a század törzsének tagjai közül kell vezényelni.

123. Kötelességei:

-- pontosan ismerje a század létszámát, a szolgálatban lévők, a betegek, a fenyítettek, a távollévők létszámát és neveit,

-- a reggeli szemle után jelentkezik a laktanyaügyeletesnél, jelenti a század létszámát és a kivonulókat, továbbá az éjtszakai esemé-

nyeket, átadja az eltávozásról késve bevonultak névsorát,

— ellenőrzi a napirendben előírt foglalkozások megtartását,

— megtartja a reggeli szemlét és az esti ellenőrzést,

— kivonulásra idejében sorakoztatja az egyseget,

-- ellenőrzi a fenyítetteket,

-- jelenti a századparancsnoknak a távollétében történt eseményeket,

-- riadónál, vagy egyéb rendkívüli eseményeknél a századparancsnok vagy helyettesének megérkezéséig a századparancsnokot helyettesíti és halasztást nem tűrő esetekben önállóan intézkedik,

--- készség és riadó elrendelése esetén gondoskodik a század állományába tartozó, kintlakó beosztottak kiértékeléséről,

— az időszakos orvosi vizsgálatnál jelen van,

— a század körletébe érkező századparancsnoknál vagy ennél magasabb rendfokozatú vagy beosztású előljárónál jelentkezik, és jelenti a szolgálat ideje alatt előfordult eseményeket,

— a laktanyaügyeletos hívására megjelenik, és jelentést tesz a század létszámában beállott változásról, foglalkozásról, távolmaradásról. Jelenti a szolgálat ideje alatt előforduló különös eseményeket,

— takarodó után megvizsgálja a század körletét.

— a szolgálat átvétele és átadása után az új és régi ügyeletes jelentkezik a századvarancsnoknál,

— a jelentéstétel után az új századügyeletes jelenti a laktanyaügyeletesnek észrevételeit és intézkedéseit, valamint az ügyeleti szolgálat átvételekor tapasztalt hibákat és hiányosságokat.

Századnapos

124. Századnapost a század rendőrei közül kell vezényelni. A századnapos a századügyeletesnek van alárendelve.

Előljárója a századhoz beosztott valamennyi rendőrnek. Közvetlen szolgálati közege: a helyettese.

A századnapos felelős a század belső rendjéért, a berendezési tárgyakért, valamint a szolgálat pontos betartásáért.

A századnapos szolgálatának időtartama 24 óra. Éjjél után két órakor lefekszik, és ettől kezdve a szolgálatot ébresztőig a századnapos-helyettes látja el.

125. Kötelességei:

— pontosan ismeri a század létszámát, a szolgálatban lévők, betegek, fenyítettek, távollévők létszámát és neveit,

— feljegyzi a reggeli szemlén az orvosi vizsgálatra jelentkezőket, és jelentést tesz a századügyeletesnek,

— az orvosi vizsgálatra jelentkezőket a kijelölt időpontban orvosi vizsgára vezeti,

— reggeli szemlére és esti ellenőrzésre sorakoztatja a századot és a létszámot jelenti a századügyeletesnek,

— ellenőrzi a századkörlet rendjét, tisztaságát,

— ellenőrzi a hőmérsékletet, világításra, fűtésre, szellőztetésre és víztárolásra vonatkozó rendelkezések végrehajtását,

— ha a század lóállománnyal vagy gépjárműállománnyal rendelkezik, ellenőrzi a lóállomány ápolására és a gépjárműállomány kezelésére a századtól vezényelt ügyeleti közegek szolgáltatának ellátását,

— jelen van az ételek kiosztásánál és gondoskodik róla, hogy a távollévőknek félretegyék,

— a laktanyaügyeletes vagy a századügyeletes hívására megjelenik és jelentést tesz a század létszámában beállott változásról, foglalkozásról, távolmaradókról. Jelenti a szolgálati ideje alatt előforduló különös eseményeket,

— ha a század körletében a laktanyaparancsnok vagy nála magasabb rendfokozatú vagy beosztású előljárója jelenik meg, nála jelentkezik, és lehetőség szerint azonnal, de legkésőbb közvetlenül az előljáró távozása után jelenti ezt a laktanyaügyeletesnek, illetve a századügyeletesnek,

— ha a század körletét kötelességének teljesítése közben elhagyja, helyettesével közli, hogy hova és mennyi időre távozik,

— ellenőrzi a takarodó után a körlet szobáit, vízcsapokat, kályhákat, villanykapcsolókat,

— éjjél után 2 órakor felébreszti a századnapos helyettest,

— szolgálatát az eligazítás után a századügyeletesnél való jelentkezésnél veszi át és adja át.

Kapuügyeletes

126. Kapuügyeletesi szolgálatra* szakaszpárancsnoki beosztásban lévő beosztott tisztet, vagy tiszthelyettest kell vezényelni.

127. A kapuügyeletes a laktanyaügyeletesnek van alárendelve. Felelős a laktanyába belépő személyek szabályszerű bebocsátásáért, valamint minden anyag szabályszerű be- és kiszállításáért.

128. Kötelességei:

— csak azoknak ad egyszeri belépési engedélyt, akiknek a neve a laktanyapárancsnok által aláírt jegyzéken szerepel,

— gondosan vizsgálja meg a **belépni szándékozók** személyazonossági okmányait,

— azokról a személyekről, akiknek személyazonossági okmányait nem találja rendben, tegyen jelentést a laktanyaügyeletesnek,

— állandóan tartózkodjék kijelölt helyén, és ha a laktanyaügyeletes engedélyével szolgálati ügyben onnan eltávozik, távolléte idejére állítson helyettest,

— ellenőrizze, hogy helyettese szolgálatát szabályszerűen látja-e el,

— fogadja a 120. pontban felsorolt személyeket, a tábornokokat és nem a laktanyában szolgáló főtiszteket, és jelentkezzék. Ezután haladéktalanul hivatja a laktanyaügyeletest.

Kapuügyeletes-helyettes

129. A kapuügyeletes-helyettesi szolgálatra tiszthelyetteseket kell vezényelni.

A kapuügyeletes-helyettes a kapuügyeletesnek van alárendelve.

130. Felelős a laktanya területére belépők szabályszerű bebocsátásáért, valamint minden anyag szabályszerű be- és kiszállításáért.

A kapuügyeletes-helyettes állandóan a kapunál köteles tartózkodni.

131. Kötelességei:

— gondosan vizsgálja meg a be- és kilépő személyek belépési engedélyét,

— a kiállított engedély alapján ellenőrizze a ki- és beszállításokat abból a szempontból, hogy az anyagszállítás a jelzett mennyiségben történt-e,

— csak menetlevéllel ellátott gépjárműveket engedjen be vagy ki,

— ügyeljen arra, hogy a belépési engedélyek érvényesek legyenek, az állandó belépési engedélyek fényképe a belépési engedélyt bemutatóval azonos legyen és, hogy az egyszeri be-

lépésre jogosító engedélyen eltávozáskor szerepeljen annak a személynek az igazolása, akihez az egyszeri belépési engedélyt kérték,

— tegyen jelentést a kapuügyeletesnek azokról a személyekről, akiknek állandó belépési engedélye lejárt, vagy akinek személyi okmányai hitelességét kétségbe vonja,

— ellenőrizze a kilépési engedéllyel eltávozókat (szabadságos leveleket),

— a 120. pontban felsorolt személyek, valamint tábornokok és főtisztek érkezését azonnal jelentse a kapuügyeletesnek.

III. FEJEZET

Őrszolgálat laktanyában

Általános alapelvek

132. Az őrségek a laktanyán (táboron) belüli állami javak, vagy személyek őrzését és védelmét látják el.

133. Az őrség felállításáról a laktanya (tábor) parancsnok gondoskodik.

134. Az őrség parancsnoka tiszthelyettes legyen.

135. Az őrségbe a következők tartoznak:

- a) őrparancsnok,
- b) felvezető,
- c) örök.

Az őrparancsnok távollétében a felvezető a helyettese.

136. Az ör a rendőrségnek olyan fegyveres tagja, aki az őrhelyen őrzési és védelmi feladatot teljesít.

137. Őrhelynek nevezzük mindazt, amit az örre őrzés és megvédés céljából bíztak, továbbá azt a helyet, vagy területet is, ahol szolgálatát ellátja.

138. Az őrhelyeket sorrendben számozással kell megnevezni. (Pl.: 1., 2., 3. stb. sz. őrhely).

139. Ha valamely oknál fogva az örök kettőzése válik szükségessé, akkor az őrtárs az őrtasításai szerint látja el szolgálatát.

140. Az örök számának megállapításánál egy-egy őrhelyre két főt kell számításba venni.

141. A felvezetők számát az őrhelyek számához és egymástól való távolságához viszonyítva kell meghatározni. Egy felvezető nem vezethet fel ötnél több őrt. Az őrhelyek bejárása 30 percnél tovább nem tarthat, ezért az egy felvezetőre jutó őrhelyet úgy kell megállapítani, hogy azok a megszabott időn belül bejárhatók legyenek. Kisebb őrségnél a felvezetők kötelességeit az őrparancsnok végzi.

142. Ha több felvezető van az őrségbe beosztva, a felvezetőket sorrendben: 1—2—3 s.b. számmal kell jelölni. Felvezetőként tiszthelyettest, vagy rátermett rendőrt kell vezényelni.

143. Az őrség fegyverzete teljesen hibátlan és működőképes fegyverből (puska, pisztoly, stb.) álljon. Ha a körülmények indokolják, az őrséget a lektanyaparancsnok parancsára golyószóróval és géppuskával is meg lehet erősíteni. Az őrtöltetét az időjárásnak megfelelően az őrparancsnok egyeztetően szabályozza.

144. Az őrséget lőszerezve az alábbiak szerint kell ellátni:

- a) puskánként 15 db tározott töltény,
- b) automata vagy öntöltő puskánként 3 töltött tár, géppisztolyonként 2 töltött tár,

- c) pisztolyonként 14 töltény,
- d) golyószórónként 3 töltött tár,
- e) géppuskánként 2 töltött heveder.

145. Az őrszobában minden puskára 60 töltényt, az automata vagy öntöltő puskára 2 tárat, golyószórónként 2 tárat és géppuskánként 2 heveder lőszert kell tartalékolni. A lőszert tározva (hevederezve) vaspánttal ellátott, lepecsételt ládákban lakat (zár) alatt kell tartani. A lakat (zár) kulcsát az őrparancsnok őrzi. Az őrszobában lévő lőszer állapotát havonként legalább kétszer kell ellenőrizni.

146. A fegyverek töltését és ürítését a körletben külön erre a célra kijelölt helyen kell végrehajtani a felvezető vagy az őrparancsnok közvetlen felügyelete alatt.

A puskát zár alá töltve, 4 tölténnyel kell megtölteni. Öntöltő és automata puskánál be kell helyezni a tárat, de a töltényürben töltény nem lehet. Pisztolyokat teljes tárral csőre kell tölteni és biztosított állapotban kell tartani, a golyószórókat és géppuskákat pedig az alkalmazás pillanatában töltjük meg.

A puskát minden alkalommal meg kell tölteni, amikor az őr az őrhelyre, járőrbe vagy ellenőrzők kísérésére indul, az ürítést pedig az őrszobára való visszatérés után azonnal hajtja végre.

147. Az őrség eligazítását és ellenőrzését a laktanyaügyeletes végzi.

148. Az őrség a laktanya parancsnokának a laktanyaügyeletes útján van alárendelve.

149. Az őrség állományába tartozó személyek az őrszolgálat ideje alatt nem fenyíthetők. Fegyelemsértésért fenyítéseket csak az őrsegről való leváltás után szabad kiszabni. Őrszolgálat alatt elkövetett súlyosabb bűncselekmény esetében a cselekmény elkövetőjét le kell váltani, és alakulatához kell bevonultatni (előállítani). Az őrparancsnok az ilyen eseteket a laktanya-ügyeletesnek haladéktalanul jelentse, aki a pótlásról köteles azonnal gondoskodni.

Az őr jogai és kötelességei

150. Az őr személye sérthetetlen; személyét és méltóságát külön törvény védi (Kbtbk.).

Az őr közvetlenül csak az őrparancsnoknak és felvezetőjének van alárendelve.

Az őrnek szolgálati ténykedése közben kiadott parancsait mindenki köteles ellentmondás nélkül végrehajtani, kivéve azokat, akiknek az őr alá van rendelve. .

151. Az őr csak őrparancsnokának és felvezetőjének parancsait teljesítheti. Csak ezek a személyek jogosultak az őrt őrhelyére felvezetni, felállítani, leváltani, vagy az őrhelyéről elvezetni.

152. Az őrparancsnoknak és a felvezetőnek a szolgálatából való együttes kiesése esetén, vagy ha őket szolgálatuk teljesítésében elháríthatatlan akadályok gátolják, az őrnek az őrhelyére való felvezetését, felállítását, leváltását, vagy elvezetését csakis a laktanyaparancsnok vagy a laktanyaügyeletes személyesen végezhetik.

153. Az őr őrhelyének elfoglalásakor gondosan ellenőrizze az őrhely, a jelzőkészülékek és tűzoltóberendezések épségét. A felvezető és a régi őr jelenlétében személyesen győződjék meg a raktárajtó, a ládák oldalai és fedelei épségéről, azonkívül a ládák földhöz, vagy falhoz való rögzítéséről, továbbá a záruk, pecsétzsinórok és ólomzárak épségéről.

154. Az őr kötelességei:

- a) éberen őrizze őrhelyét,
- b) ne hagyja el őrhelyét, amíg fel nem váltják, vagy el nem vezetik, még abban az esetben sem, ha életét veszély fenyegeti,
- c) fegyverét az őrhelyén a 146. pont szabályai szerint mindig tartsa töltve, kezéből ne adja ki senkinek (még azoknak a személyeknek sem, akiknek alá van rendelve), tartsa azt lábnál, vagy vállon. A tölténytáska nyitva legyen, a töltényt pedig a tárbán tartsa,
- d) őrhelyéhez az őrhelytáblázatban megjelölt távolságon belül ne engedjen senkit, kivéve őrparancsnokát (helyettesét), felvezetőjét és azokat, akiket ezek kísérnek.

155. Az őr csak az őrparancsnok és a felvezető kérdéseire válaszolhat.

156. Az őr köteles fegyverét használni előzetes figyelmeztetés nélkül, ha őt, az általa őrzött vagy szomszédos őrhelyet nyilvánvaló támadás éri.

157. Az őr — a 154. pontban meghatározott személyek kivételével — az őrhelyéhez köze-

ledő minden személyt „Állj!” kiáltással állítson meg, s ugyanakkor hívja a felvezetőt vagy az őrparancsnokot. Ha a parancsát nem teljesítik, azt ismételve meg. Amennyiben harmadik figyelmeztetés is szükséges és arra idő van, ez a figyelmeztetés „Állj, vagy lövök!” rákiáltással történjék. Ha ez is eredménytelen, használja fegyverét.

Fegyverhasználat esetén az őr maga dönti el, hogy szuronyt, puskatust használ-e vagy lő.

158. Sötétség beálltával, vagy ködben mindenkit, aki az őrhelyet megközelíti az őr „Állj! Ki az?” felszólítással állítson meg. Arra a feleletre, hogy „őrparancsnok” (felvezető), az őr a következő parancsot adja: „Őrparancsnok hozzám, a többi maradjon a helyén!” Ha szükséges világítsa meg az illetőt, és miután felismerte, közel engedi a kíséretében lévőket is. Ha az a személy, aki magát őrparancsnoknak (felvezetőnek) nevezte, ismeretlen az őr előtt, vagy helytelenül nevezte meg magát, az őr parancsot ad, hogy álljon meg és fordítson hátat neki, majd haladéktalanul kihívja a felvezetőt, vagy az őrparancsnokot. Ha a feltartóztatott nem teljesíti az őr parancsát, vagy szökést kísérel meg, az őr figyelmeztetés után használja fegyverét.

159. Az őrnek tilos az őrhelyén:

- a) a puskát háton, vagy „szíjra” helyzetben tartani, kivéve azt az esetet, amikor tüzet olt,
- b) őrhelyét elhagyni, aludni, ülni, hozzátámaszkodni valamihez, beszélgetni, enni;

inni, dohányozni, énekelni, az őrhelyen természetes szükségleteit végezni, bárkitől bármely tárgyat átvenni, vagy bármivel eltereltetni figyelmét az őrhely őrzésétől.

160. Az őrhely közelében az őr akadályozzon meg minden rendzavarást, szükség esetén hívja a felvezetőt vagy az őrparancsnokot.

161. Az őr ismerje a tűzoltófelszerelés használatát. Az őrhelyen, vagy az őrhely közelében keletkezett tűz esetén az őr azonnal értesítse őrparancsnokát vagy felvezetőjét és addig is, amíg segítséget kap, őrhelyének elhagyása nélkül intézkedjék a tűz oltása vagy továbbterjedésének megakadályozása végett.

Más elemi csapás esetén az őr azonnal adjon jelzést a megállapított jellel az őrszobára.

162. Ha az őr hirtelen megbetegszik, hívja őrhelyére a felvezetőt, vagy az őrparancsnokot.

163. Az őrök különleges kötelességeit minden őrzendő létesítmény helyzetének és a körülményeknek megfelelően az őrhelytáblázatban kell meghatározni.

164. A bármily okból őrizetbe vett személyek őrizetét és kísérését, valamint a fogdák őrzését a Szolgálati Szabályzat IV. Része szabályozza.

A felvezető kötelességei

165. A felvezető közvetlenül az őrparancsnoknak van alárendelve és csak az ő parancsait hajthatja végre.

Az őrparancsnok kiesése vagy súlyos megbetegedése esetén, ideiglenesen ellátja annak szolgálatát.

166. A felvezető ismerje az őrhelyek számát, elhelyezését, őrzésük és védelmük viszonyait (figyelési, tüzelési és álcázási lehetőségeit) és minden őrhely őrének különleges kötelességeit

167. A felvezető az örök felállítása alkalmával személyesen győződjék meg az őr által megőrzésre átvett személyek és tárgyak (raktár, zár, pecsét, jelzőberendezés, tűzoltófelszerelés, őrruházat, stb.) meglétéről, valamint épségéről. Ügyeljen az őrhelyek szabályos átadására és átvételére. Oktassa ki az őrt, hogy mire fordítson különös figyelmet, mit tegyen tűzvész és támadás esetén. (Hogyan intézkedjék esetleges légi, vagy vegyi támadások alkalmával.)

168. A felvezető az őrparancsnok utasítása szerint ellenőrizze az öröket. A váltást idejében hajtsa végre. A szabálytalanságokat és rendellenességeket haladéktalanul jelentse őrparancsnokának.

Az őrparancsnok kötelességei

169. Az őrparancsnok közvetlenül a lakatnyauügyeletnek van alárendelve.

170. Az őrparancsnok kötelességei:

— szigorúan ügyeljen arra és személyesen ellenőrizze, valamint a felvezetővel ellenőriztesse, hogy az örök szolgálatukat helyesen lássák el,

— ismerje pontosan az őrség tagjainak kötelességeit és az őruktatásban foglaltakat,

— idejében indítsa el a váltást az őrhelyekre és ellenőrizze, hogy az örök ismerik-e kötelességeiket.

171. Az örparancsnok ellenőrizze az összeköttetést, a jelzést szolgáló berendezéseket, a tűzoltást szolgáló eszközök, az őrszoba, valamint az őrhelyek minden tartozékának és berendezésének teljességét és épségét. A hiányosságokat és rendellenességeket azonnal jelentse a laktanyaügyeletnek.

172. Az örparancsnok ügyeljen a fegyverek és lőszer megóvására, valamint az őrszobában előírt rend betartására.

173. Az örparancsnok minden előállított személyt rövid kikérdezés és a ruházat átvizsgálása után kísértessen a laktanyaügyelethez.

174. Az őrség körletében, vagy az őrhelyen keletkezett tűz esetén az örparancsnok azonnal tegye meg az oltásra és az anyag megmentésére vonatkozó intézkedéseket, amelyeket a különleges utasítás a tűz esérére elrendel. Az őrség őrszolgálatban nem álló tagjait helyettesének (felvezetőnek) parancsnoksága alatt rendelje ki a tűz oltására és a szükséges mentési munkálatok végzésére. Azonnal értesítse a tűzoltóságot, és tegyen jelentést a laktanyaügyeletnek. Jelentse, hogy mekkora a tűz, milyen segítségre van szükség, milyen intézkedéseket tett.

175. Ha az örparancsnok hirtelen megbetegszik, meradjon az őrszobában, a parancsnoksá-

got ideiglenesen adja át a felvezetőnek, és ezt jelentse a laktanyaügyeletesnek.

176. Az őrség ellenőrzése céljából érkező szolgálati előljáróknál az őrparancsnok jelentkezni köteles.

177. Ha a jelszó elvész, vagy illetéktelenek tudomására jut, az őrparancsnok (saját őrsége részére) helyezze azt hatályon kívül, és azonnal jelentse a laktanyaügyeletesnek.

178. Ha az őrk felváltása alkalmával az őrhelyen szabálytalanságot észlelnek, az őrparancsnok — a felvezető, illetőleg az őr hívására, — jelenjék meg az őrhelyen, és részletesen derítse fel az észlelt rendellenességeket, szabálytalanságokat. Szükség esetén váltsa le az őrt. A kivizsgált rendellenességet azonnal jelentse a laktanyaügyeletesnek.

179. Tilos az őrparancsnoknak:

- a) az őrszobát elhagynia, kivéve azokat az eseteket, melyek az őrhelyek ellenőrzésével, valamint az őrség területén előforduló eseményekkel (tűzvész, stb.) állnak kapcsolatban,
- b) az őrség tagjait szolgálatukkal össze nem függő feladatokra felhasználni, az őrk előírt számát, valamint az őrhelyeket kivételes és fontos ok nélkül megváltoztatni,
- c) az őrség körletébe illetéktelen személyeket beengedi,
- d) ruházatát és fegyverzetét akár a pihenés ideje alatt is levenni.

180. Az őrség ellenőrzésére érkező személyeknek az őrszobába való beengedésénél az őrparancsnok a 233—236. pontok szerint járjon el.

181. Az őrparancsnok saját maga vagy az őrség az ő parancsára használhatja fegyverét az őrhelyek vagy az őrség megtámadása esetén anélkül, hogy ennek következményeiért felelősséggel tartozna.

182. Az őrparancsnok ügyeljen arra, hogy az őrhelyre induló örök hagyják vissza gyujtóeszközeiket.

183. Az őrparancsnok ellenőrizze, hogy a fogsággal fenytettek:

- a) a parancsban előírt időben megjelenni-e fenytetésük letöltése végett,
- b) voltak-e kötelező orvosi vizsgálaton,
- c) a fogdában tiltott tárgyakat (kés, olló, cigaretta, stb.) nem visznek-e be,
- d) az élelmezés időben történő kiosztása megtörténik-e.

184. Az őrparancsnok ébresztőkor a fogsággal fenytetteket engedje ki, hogy azok a napi foglalkozáson résztvehessenek. A fogda kulcsait tartsa magánál, és éjszaka legalább 2 óránként ellenőrizze a fenytetteket.

185. Ha a fogdahelyiségben elromlott záruk, rácsok, ablakok, stb. vannak, megjavításuk végett az őrparancsnok tegye meg a szükséges intézkedéseket. Az esetleges szökések megakadályozása céljából jogában áll ideiglenesen örököt felállítani. Erről a láktanyaügyeletesnek tegyen azonnal jelentést.

Az őrség személyi állományának előkészítése

186. Az őrség személyi állományának idejekorán való és megfelelő előkészítéséért a század parancsnoka felelős.

187. Az őrszolgálatba vezényelték részére kötelességeik megismerése céljából alapos oktatást kell tartani.

188. Tilos őrségbe vezényelni olyan személyeket, akik esküt még nem tettek, továbbá, akik fenyítő vagy büntető eljárás alatt állnak.

189. Az őrszolgálatra való vezénylést megelőző éjszaka az őrségbe kijelöltek semmiféle szolgálatot nem teljesíthetnek. Erre az időre részükre teljes pihenőt kell biztosítani. Az őrség sorakozása előtt a felkészülésre, általános kötelességeik átismétlésére és ezeknek ellenőrzésére egy órai időt kell biztosítani.

190. A felállítandó őrség erejét a laktanyaparancsnok javaslata alapján a belügyminiszter határozza meg.

Az őrhelytáblázatot az őrség részére a laktanyaparancsnok készíti el.

191. A leváltott őrség a leváltás napján mentes minden foglalkozás alól.

A jelszó

192. A jelszó olyan titkos szó, amely az őrség parancsnoka számára ellenőrzésül szolgál arra, hogy meggyőződhessen a szolgálatilag

hozzá forduló személyeknél arról, hogy tényleg a parancsnok megbízásából járnak-e el. Ezenkívül a jelszó segítségével meg lehet győződni arról is, hogy a váltásra érkező őrség valóban azonos-e azzal, amelyet erre kijelöltek. Amikor a jelszót kérdezik, soha nem szabad válaszolni, hanem fel kell azt írni egy papírra, amelyet az átvevő elolvasás után azonnal eléget.

193. A jelszó mindig városnév és azt minden nap a laktanyaparancsnok állapítja meg. A laktanyaparancsnok a jelszót két órával eligazítás előtt adja meg a laktanyaügyeletesnek.

194. A laktanyaügyeletes a régi és az új jelszót írásban közli az őrparancsnokkal eligazítás során.

195. Az őrparancsnok és azok, akiknek ki van adva a jelszó, kötelesek azt a legnagyobb titokban tartani. Ha a jelszót tartalmazó feljegyzés elvész, vagy a jelszó illetéktelenek tudomására jut, azt azonnal érvényteleníteni kell. Ilyen esetekben a jelszó hatályon kívül helyezésének joga a laktanyaügyeleteset illeti meg, aki a jelentés vétele után új jelszót tartozik kiadni.

Az őrség eligazítása

196. Az őrség eligazításának helyét és idejét a laktanyaparancsnok állapítja meg.

197. Fél órával az eligazítás előtt az őrségnek teljesen készen kell állnia. Ezalatt az idő

alatt az őrpáncsnok vizsgálja meg az őrséget, ellenőrizzé a létszámot, a fegyverzetet, lőszert, ruházatot és a felszerelést. Ellenőrizzé, hogy a felvezetők és örök ismerik-e kötelességüket.

198. Az őrség eligazítását a laktanyaügyeletes végzi.

199. Az őrséget 15 perccel az eligazítás kezdete előtt kell sorakoztatni.

200. A laktanyaügyeletes fogadására az őrpáncsnok „Vigyázz! Jobbra (balra, középre) nézz!” vezényszót adja és jelentést tesz.

201. A laktanyaügyeletes a jelentés vétele után köszönti az őrséget, ellenőrzi az őrség ruházatát, felszerelését és azt, hogy ismerik-e kötelességeiket. Az ellenőrzés befejezése után a laktanyaügyeletes magához rendeli az őrpáncsnokeket, és átadja neki a jelszót tartalmazó borítékot.

202. A jelszót tartalmazó boríték átadása után a laktanyaügyeletes „Elvonulás” vezényszavára az őrség az őrpáncsnok vezetésével elvonul a laktanyaügyeletes előtt. Ezután az őrség tagjait őrségváltáshoz kell felvezetni.

Őrségváltás

203. Az őrségváltás naponként történik. Az őrségváltás idejét a laktanyapáncsnok állapítja meg oly módon, hogy az új őrség még a sötétedés beállta előtt vegye át az összes őrhelyeket.

204. Az új őrség parancsnoka az őrszoba előtt sorakoztatja fel az őrséget, az őrszobában jelentkezik a régi őrparancsnoknál, és közli vele a régi jelszót.

205. A régi őrparancsnok a jelszó vétele után sorakoztatja az őrséget a váltásra érkezett őrség előtt 10 lépéssel. Mindkét őrparancsnok két lépésre áll fel őrségének arcvonala elé és egyszerre vezényelnek az őrségnek: „Vigyázz! Jobbra (balra, középre) nézz“!, és jelentik egymásnak az őrzendő létesítmények átvételét és átadását.

A jelentés után az új őrség parancsnoka bevezeti őrségét az őrszobába. A régi őrparancsnok és a felvezető velük megy.

206. Az új őrség az őrszobában sorakozik. A felvezetők átadják és átveszik leltár szerint az őrség ingóságait, pecsétet és általában a megőrzésre szolgáló tárgyakat.

207. Az átadás és átvétel után mindkét őrparancsnok vezényel: „Felvezetők váltásra, lépés indulj!“. Erre a vezényszóra az új és a régi őrség felvezetői egy sorban sorakoznak fel szemben az új őrséggel. Az új őrség felvezetői balszárnyon állnak.

A felvezetők sorakozása után az új őrparancsnok vezényel: „Első váltású örök a felvezetőkhez, lépés indulj!“. Az első váltás őrei előrelépnek felvezetőikhez, tőlük két lépés távolságra egyvonalban sorakoznak az őrhelyek sorrendjében.

208. A sorakozás után a felvezetők megtöltik, és az örökkel is megtöltetik fegyverüket, és biztosítják. A puskát lábhoz veszik, a pisztolyokat pedig a pisztolytáskába helyezik. Ezután az új örparancsnok parancsot ad az örhelyekre való kivonulásra. Az új őrség felvezetője „Váltás, utánam lépés indulj!” vezényszóval az öröket az örhelyekre vezeti.

A régi örparancsnok az őrség első váltásával egyidejűleg indítja el felvezetőit az örök leváltására.

209. Miután az új örparancsnok az első váltást az örhelyekre elindította, a visszamarádóknak parancsot ad a puskának (biztosított zárakkal) a puskatámlára való elhelyezésére.

210. Ezután az új örparancsnok átveszi a régi örparancsnoktól:

- a) az örhelytáblázatokat,
- b) a löszert (lepecsételt állapotban),
- c) a technikai, híradó és jelzőeszközöket,
- d) a fogsággal fenyegetteket fogdakönyv szerint és a reájuk vonatkozó okmányokat,
- e) az őrszobát és az ott lévő tárgyakat leltár szerint.

211. Miután a felvezetők jelentették az örhelyek átvételét és átadását, valamint a fent felsorolt feladatok végrehajtását, mindkét örparancsnok aláírja a régi őrség naplóját (1. sz. minta). Az új örparancsnok a váltás során tapasztalt hiányosságokról észrevételeit bevezeti a naplóba, és jelentést tesz az őrségváltásról a

laktanyaügyeletesnek. A leváltott őrparancsnok ezután elvezeti az őrséget.

A váltások felvezetésének rendje az őrhelyekre

212. A váltások felvezetése az őrhelyekre oszlopegyeséssel történik. Az új felvezető a váltás élén megy, tőle balra pedig a régi őrség felvezetője. Minden vezényszót az új felvezető ad.

213. A felvezetésnél az örök puskájukat „Válra” helyzetben tartják, a pisztolyt pedig a táskában.

Az örök leváltásának rendje

214. Az örök váltása a 24 órás és az éjjeli őrhelyeken két óránként páratlan órákban történik.

Télen mínusz 15 C° vagy még hidegebb időben, továbbá szeles időben még kisebb fagy esetén is, a váltást az összes külső őrhelyeken, valamint a fűtetlen belső helyiségekben, óránként kell végrehajtani. Ugyanígy kell eljárni a külső örök váltásánál nagy melegben, ha árnyékban 30 C° vagy még nagyobb hőség van. Ilyen esetekben az öröknek az őrhelyen való tartózkodási idejét az őrparancsnok határozza meg.

215. Ha az örök váltása óránként történik, ezt az órnaplóba kell bejegyezni.

216. Amikor a leváltandó őrt 10 lépésre megközelítik, a felvezető a következő vezényszót adja: „Vigyázz! Váltás, vonal balra előre, in-

dulj!“. Erre a vezényszóra a váltás az élen lévő őrré fejlődik fel, 3 lépésre a leváltandó őről a felvezető „Váltás, állj!“ vezényszót ad. Erre a vezényszóra a váltás megáll, az örök lábhoz veszik a puskát, az új őr felvezetője pedig egy lépést tesz jobbra előre és bal fordulattal a váltás arcvonala mentén áll fel. A régi őr felvezetője pedig a váltás balszárnyára megy és egy lépésre a balszárny őre előtt áll fel arccal a váltás arcvonala mentén. A régi őr a váltás közeledtére lábhoz veszi fegyverét és „vigyázz“-ba áll. Ezután az új felvezető „Váltás, az őrhelyre, lépés indulj!“ vezényszót ad. Erre a vezényszóra a régi őr egy lépést jobbra lép, a soron lévő őr pedig a helyébe lép és átveszi szóban a régi őről az őrhelyet, eközben a váltásnak háttal marad; az őrhely átadásánál egymás felé fordítják fejüket.

217. Az őrhelyek szóbeli átadásánál a régi őr az újnak jelenti: „Az x. számú őrhelyet átadom, a feladat . . .“. Továbbá közli az őrhely védelmének és őrzésének sajátosságait.

218. Ha a váltás során zárat és pecséteket is át kell venni, az új őr köteles a felvezetővel együtt a régi őr és a régi felvezető jelenlétében ellenőrizni azokat és meggyőződni épességükről, összehasonlítani a zárat és pecséteket a lenyomatokkal, továbbá ellenőrizni a raktárajtók, ládák, vagy fiókok sértetlenségét.

219. Az első váltás alkalmával mindkét felvezető ügyeljen arra, hogy a régi váltás őrre rendben adja át az új őrnek őrhelyét. Továbbá

ellenőrizték a leadott őrruházat állapotát. Ugyanez a kötelessége a felvezetőnek minden egyes váltás alkalmával. Ha az átadás során bármilyen rendellenességet észlelnek, az őrhely átadását fel kell függeszteni és az őrparancsnokot ki kell hívni az őrhelyre. Abban az esetben, ha az új őrség veszi át az őrhelyeket, az említett hiányosságok esetén az új és a régi őrparancsnokot is ki kell hívni. A váltásnál, annak ideje alatt az őrhely és környékének figyelését az új felvezető az egyik őrré bízta.

220. A régi ór, miután a soron következő őrnek őrhelyét átadja és becsukja történetkáját, jelenti a felvezetőnek: „Az x. számú őrhelyet átadtam“, majd a felvezető „Őr, az őrhelyről, lépés indulj!“ vezényszavára, az új váltás balszárnyára áll. A soronlévő ór, átvéve az őrhelyet, kinyitja történetkáját és a felvezetőnek jelenti: „Az x. számú őrhelyet átvettem“. Ezt követően a felvezető „Vállra“-t vezénnyel, és a következő őrhelyre vezeti a váltást. Ha a következő őrhelyhez vezető útvonalon közbeszik az őrszoba, a leváltott öröket a felvezető lelépteti. Abban az esetben, ha csak egy felvezető van, és az őrhelyek az őrszobától ellenkező irányban vannak, akkor a felvezető először az egyik oldalon, majd a másik oldalon lévő őrhelyekre vezeti az öröket.

221. Amikor az új őrség első váltásának utolsó örét is felállították, a régi őrség felvezetője a leváltott öröket az őrszobába vezeti.

222. A váltás után a régi őrség tagjai, miután visszatértek az őrhelyről, felvezetőjük parancsa

szerint üritik fegyverüket, és belépnek őrségükhöz. Ezután az új és a régi őrség felvezetői jelentik őrparancsnokaiknak az őrhelyek átadását, illetve átvételét és üritik fegyverüket.

223. Minden váltás elindítása előtt az őrparancsnok győződjék meg arról, hogy az örök és felvezetők tudják-e kötelességüket.

224. Az öröknek az új őrhelyekre való felállítását vagy megszüntetett őrhelyekről való bevonását a felvezető az őrparancsnok jelenlétében hajtja végre.

Az őrség fegyverbe szólítása

225. Az őrséget fegyverbe kell szólítani:

- a) ha az őrhelyet, őrséget vagy őrzendő létesítményt támadás éri,
- b) riadó esetén,
- c) az őrséget vagy az őrzendő létesítményt veszélyeztető elemi csapásoknál,
- d) ha az őrség közreműködése szükséges a közbiztonság megsérülése esetén, ha az az őrség közelében történik,
- e) őrségváltásnál,
- f) tiszteletadáshoz,
- g) a fogsággal fenyegettek közötti rendellenességek esetén,
- h) azon személyek parancsára, akiknek joguk

van ellenőrzés végett az őrséget fegyverbe szólítani.

226. Az őrség fegyverbe szólításakor fegyverével az őrszobában sorakozik.

227. Az őrség fegyverbe szólításához az őrpáncsnok „Őrség, fegyverbe!” vezényszót ad. Az őrség sorakozása után, az őrpáncsnok „Igazodj, vigyázz!”-t vezényel, és utána a fegyverbe szólítás céljának megfelelően jár el.

228. A fegyverbe szólítás szükségességének megszűnte után, a fegyverbe szólított őrséget előbb vissza kell vezetni az őrszobába, és azután oszoltatni.

Az őrség belrendje

229. Az őrség tagjai nem hagyhatják el az őrszobát az őrpáncsnok engedélye nélkül.

230. Az őrszobák legyenek állandóan tiszták. Az őrség elhelyezési körletét, a fontosabb őrhelyeket, az árnyékszékhez és az ezekhez vezető folyosókat szürkülettől virradatig teljesen ki kell világítani.

231. Az őrpáncsnok az őrszobában előforduló rendellenességet azonnal jelentse a lakatanyaügyeletesnek, és az őrnaplóba is jegyezze azt fel.

232. Az őrszobában teljesen csendnek és rendnek kell uralkodnia, énekelni, zenélni, rádiót hallgatni és játszani tilos. Dohányozni csak erre a célra kijelölt helyen szabad.

Belépés az őrszobába

233. Az őrszobába az őrparancsnok engedélyével csak a következő szolgálati okokból érkező személyek léphetnek be:

- az őrség ellenőrzése céljából,
- az őrség felváltása céljából,
- az őrség által őrzött helyiségbe pénz vagy anyag elhelyezésére, illetve kivitelére,
- akik az őrségre parancsot, vagy postát hoznak,
- azok, akik az őrségnek és a fogsággal fenytetteknek ételt hoznak.

234. Az őrszobánál felállított őr köteles megállítani mindazokat a személyeket, akik be akarnak lépni az őrszobába, a megállapított jellel kihívja az őrparancsnokot, aki megkérdezi az érkezőktől jövetelük célját és ellenőrzi okmányaikat.

235. Az őrszobába való belépés csak az őrparancsnok személyes engedélyével történhet. Az őrség tagjainak — kivéve az őrparancsnokot és a felvezetőt — tilos az érkezőkkel beszélgetni.

236. Azokat a személyeket, akik az őrszobába megfelelő igazolvány nélkül, vagy az őrség felett parancsnokló személyek kísérete nélkül akarnak belépni, az őrparancsnok tartóztassa fel, és azonnal tegyen jelentést a laktanyaügyeletnek.

Az őrség ellenőrzése

237. Azokon a személyeken kívül, akiknek az őrség alá van rendelve, az alábbiak kötelesek azt ellenőrizni:

— az összes szolgálati előjárók, századparancsnok és ettől felfelé.

Ezenkívül az őrség ellenőrzésére jogosultak:

— a belügyminiszter és első helyettese,

— a belügyminisztérium közrendészeti főosztályának vezetője és helyettesei,

— és mindezeknek megbízottai.

238. Az őrparancsnok a következő személyeket engedheti be ellenőrzésre az őrszobába:

— a laktanya parancsnokát és a laktanyaügyeletest a jelszó megadása és a személyazonosság igazolása után,

— az összes szolgálati előjárókat századparancsnoktól a tanalaku'at parancsnokáig bezárólag, továbbá a 237. pontban felsorolt személyeket — személyazonosságuk igazolása és a laktanyaparancsnok által kiadott egyszeri vagy állandó, az őrség ellenőrzésére szóló írásbeli engedély felmutatása után.

A belépési engedély mintája legyen meg az őrszobán.

239. Ha az őrség ellenőrzésére érkező előjáró személyazonossága tekintetében kétség merül fel, az őrparancsnok köteles értesíteni a laktanyaügyeletest.

240. Az őrséget ellenőrző előjárót az őrhelyre az őrparancsnok, vagy a felvezető kíséri.

241. Az őrseget ellenőrző előljárók (kivéve az őrparancsnokot és a felvezetőt) az őrral szemben semmiféle megjegyzést ne tegyenek, az észlelt hibákat az őket kísérő előljáróknak adják tudomására.

Örhelytáblázat

242. Az őrség szc'gálatának fontosabb részleteit a helyi viszonyok figyelembevételével készített örhelytáblázatban (2. sz. minta) kell szabályozni.

243. Az örhelytáblázat tartalmazza:

- a) az őrség elnevezését (számát),
- b) az őrség erejét és az őrség felállítását elrendelő parancsnokság megnevezését és pontos címét,
- c) a felállításra kerülő örök számát és felállítási helyét,
- d) az őrparancsnok kötelességeit részletesen.
- e) a felvezető kötelességeit részletesen,
- f) minden ör felállítási helyét, mozgási körletét, feladatát és különleges kötelességeit (állandó megfigyelés alatt tartandó pontokat, azoknak a területeknek, helyiségeknek a megjelölésével, ahová csak meghatározott időben és meghatározott személyeknek szabad belépni),
- g) a jelzést és összeköttetést szolgáló berendezések használatának rendjét (riadó, légiriadó stb. jelet),

- h) az örök összeköttetését, annak módját,
- i) az eligazításra vonatkozó rendelkezést,
- j) az örök ellenőrzésének, váltásának és az őrség váltásának rendjét,
- k) a légi figyelőszolgálatot,
- l) a légi-, gáz- és tűzveszély, valamint egyéb elemi csapások esetében követendő magatartást,
- m) egyéb helyiségek vagy tárgyak éjszakai megvilágítására vonatkozó szabályokat,
- n) bejáratok, raktárak nyitásának és zárásának rendjét,
- o) a kulcsok őrzését,
- p) az őrség körletébe érkezett ellenőrző közegekkel szemben tanúsítandó magatartást,
- r) a körletbe lépő idegen személyek igazoltatásának módját,
- s) az őrszoba rendjét, az őrség napi és szolgálati rendjét és általában mindazokat a szabályokat, amelyek az őrségre adott körülmények között vonatkoznak.

Az örök tiszteletadása

244. Az örök kötelesek **különleges*** tiszteletadást teljesíteni:

— a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa Elnökének,

* A különleges tiszteletadás szabályait külön utasítás tartalmazza.

— a Magyar Népköztársaság Minisztertanácsa Elnökének,

— a Magyar Népköztársaság Minisztertanácsa Elnökhelyetteseinek,

— a Magyar Népköztársaság Belügyminiszterének és első helyettesének,

— a belügyminisztérium közrendészeti főosztálya vezetőjének és helyetteseinek,

— a fegyveres testületek tábornokainak,

— a laktanyaparancsnoknak,

— a saját alakulat parancsnokának,

— a fegyveres testületek csapatzászlóinak,

— a fegyveres testületek egységei által pompával kísért temetési menetnek.

245. A többi előljáró előtt, továbbá a saját őrparancsnoka és felvezetője előtt az őr fegyvere helyzetén nem változtatva, „Vigyázz“-ban álljon.

IV. FEJEZET

KÖZBIZTONSÁGI SZOLGÁLAT

Területfelelősi szolgálat

246. A közbiztonsági szolgálat alapja a területfelelősi szolgálati rendszer.

Városokban és községekben elhelyezett rendőrőrsök a közbiztonsági szolgálatot területfelelősi szolgálattal látják el. Kivételt képeznek azok a városok és különleges települések, illetőleg területek, ahol a belügyminiszter a hármas rendszerű vagy egyéb különleges szolgálati rendszert engedélyezi.

247. A járások, illetve városok területén a szolgálat ellátásáért, az őrsök területfelelősi és egyéb szolgálatának irányításáért a városi (járási, városi kerületi) kapitányságok vezetői személyükben felelősek.

248. Az őrs területén a szolgálat ellátásáért, a beosztottak munkájáért és magatartásáért, általában az őrsterület közbiztonságáért, az őrsparancsnokok személyükben felelősek.

249. A területfelelősök a rájuk bízott terü-

let, illetve város vagy községrész közbiztonsági állapotáért személyükben felelősek.

250. A területfelelősi szolgálatot ellátó őrsök beosztottai az őrsön nyernék elhelyezést, onnan csak az őrsparancsnok engedélyével távozhatnak el.

Azok a beosztottak, akik kintlakási engedélyt kaptak, a napirendben előírt foglalkozás befejezésével — amennyiben nincsenek szolgálatra beosztva — lakásukra távozhatnak. Kötelesek azonban a napirendben előírt időre (89. és 90. pont), szolgálatra vezénylésük esetén pedig az őrsparancsnok által meghatározott időpontban az őrsön megjelenni.

251. A területfelelősi szolgálatot ellátók részére hetenként egy szolgálatmentes napot kell biztosítani. A szolgálatmentességet a szolgálati feladatok szemelőtt tartásával az őrsparancsnok engedélyezi.

252. A szolgálatmentes napját töltő beosztottat mindennemű szolgálat alól mentesíteni kell, kivéve ha a szolgálatmentes nap szolgálatra történő igénybevételét rendkívüli körülmények szükségessé teszik. Ez utóbbi esetben a szolgálatmentes napot a hétnek egy másik napján kell biztosítani.

Az őrsterület felosztása

253. A területfelelősi szolgálati rendszer az egyéni felelősség elvén épül fel. Ezért az őrs területéhez tartozó községeket (várost) vagy

települések egy-egy részét fel kell osztani az örsre beosztottak között.

254. A városok és nagyobb községek területét, — ahol egy területfelelős a szolgálatot megfelelően ellátni nem tudja, — a lakosság nagy száma, továbbá a terület politikai, gazdasági és közbiztonsági viszonyai miatt fel kell osztani 2, esetleg több területfelelős között.

255. Ott, ahol a községek egymáshoz közel fekszenek és politikai, gazdasági, közbiztonsági viszonyok lehetővé teszik, egy területfelelősnek 2, esetleg 3 községet, illetve települést is ki lehet osztani.

A terület felosztását valamennyi örsterületre vonatkozóan — külön utasítás szerint — bizottság végzi.

A területfelelősi szolgálat vezénylése

256. Területfelelősi szolgálatba nappal az egész ország területén — a jugoszláv és osztrák határsávban lévő örsök kivételével — csak 1 fő lehet vezényelni. Kivételt képeznek a rendkívüli esetek.

257. A jugoszláv és osztrák határsávban lévő örsökön a területfelelős mellé járőrtársként a tartalékból kell vezényelni.

258. A területfelelős szolgálata nem korlátozódik csak a nappali órákra. Szükség esetén a területfelelős a területén az éjszakai órákban és munkaszüneti napokon is teljesítsen járőr szolgálatot.

259. Az éjszakai órákra az őrsparancsnok a két egymáshoz legközelebb eső terület felelőseit vezényelje ki szolgálatra (Budapest és a városok belterületén, — a rendkívüli eseteket kivéve — a területfelelőst éjszaka is egyedül kell vezényelni).

Amennyiben a vezénylés még a nappali órákban és külön-külön történik, az őrsparancsnok mindkét területfelelősnek jelölje meg azt a helyet és időpontot, ahol és amikor a két területfelelős az éjszakai járőrszolgálat idejére egymással találkozik. (Éjszaka alatt a sötétedéstől a világosodásig terjedő időt kell érteni.)

260. A területfelelősök az éjszakai együttes járőrszolgálat alkalmával járőrözzék le — lehetőség szerint — mindkettőjük területét. Ha a terület nagysága az idő rövidsége miatt ezt nem teszi lehetővé, a következő éjjeli járőrszolgálatnál a kihagyott területet le kell járőrözni.

Ha a szolgálatuk nem terjed át a következő napra, akkor együtt kell bevonulniok, ellenkező esetben, világosodáskor váljanak szét, és mindkét területfelelős saját területén folytassa szolgálatát.

261. A sötétedés beállta után bárhol végrehajtott járőrözés alkalmával a két területfelelős, ne egymás mellett haladjon, hanem egymástól látó, illetve halló távolságra (terepkutatószerűen), és külön-külön folytassanak figyelést. Abban az esetben, ha a járőr valamelyik tagjának intézkedés közben segítségre lenne szüksége, egymást sípjellel értesítsék. A

síp használatára és a sípjelzésekre vonatkozóan a 334. pontban foglaltak az irányadók.

262. Az előző pontban foglaltak vonatkoznak a jugoszláv és az osztrák határsávban szolgálatot teljesítőkre is azzal, hogy ott nappal is így kell a szolgálatot teljesíteni.

263. Az őrsparancsnok a területfelelőst meghatározott időre vezényelje. A szolgálat időtartamát a területfelelős meghallgatása után az őrsparancsnok az elvégzendő feladatok figyelembevételével határozza meg.

264. Az őrsparancsnok úgy irányítsa és szervezze meg a területfelelősök munkáját, hogy azok területükön hetenként legalább három esetben megjelenhessenek.

265. A területfelelős a vezénylés alkalmával szolgálatának ellátására megszabott időt a területén saját belátása szerint használja fel úgy, hogy az eligazítás alkalmával kapott, valamint a saját kezdeményezéséből elvégzendő feladatait maradéktalanul végrehajthassa.

Az őrsparancsnok által meghatározott időt a területfelelős indokolt esetben (pl. nyomozás, rendkívüli vb. ülés, stb.) meghosszabbíthatja. Ilyen esetben a területfelelős a meghosszabítás okát a bevonulás után írásban jelentse. A jelentést be kell iktatni és az iktatószámot a területfelelős tevékenységi naplójának megjegyzés rovatába kell bejegyezni.

266. A területfelelős, ha szolgálata közben valamilyen rendkívüli eseményt észlel, minden

lehetőség felhasználásával tegyen jelentést az őrsparancsnokának, amennyiben erre szükség van.

267. A területfelelős a területére vezénylés esetén az alábbi okok miatt távozhat el más területre:

— ha elkövetett, vagy folyamatban lévő súlyos természetű bűncselekményről, szerencsétlenségről vagy elemi csapásról értesül, és a körülmények vizsgálata alapján megállapítja, hogy ott intézkedni kell,

— ha az általa indított nyomozás érdekei azt megkívánják.

— büntetteseket kell nyomon üldöznie,

— előállítandó személy átadása céljából.

268. A területfelelőst — rendkívüli esetet kivéve — csak a felelősségére bízott területre szabad szolgálat céljára vezényelni.

A területfelelős egyéb szolgálatra (napos, személykísérő, futár, stb.) is beosztható.

Rendkívüli esetén azt kell érteni, amikor valamelyik más területfelelős bármilyen okból távol van az őrstől, és területén olyan esemény történik, vagy olyan esemény van készülöben, amely azonnali intézkedést igényel és a tartalék nincs bent az őrsön. Ilyen vagy hasonló esetekben a területfelelős más területre is vezényelhető. Az ilyen esetekben végrehajtott intézkedéseiről, esetleg észrevételeiről bevonulás után azonnal, vagy amint arra lehetőség van, őrsparancsnokának tett jelentése után az érdekelt területfelelőst tájékoztassa.

269. Abban az esetben, ha a területfelelős valamely oknál fogva (betegség, tanfolyamra való vezénylés, stb.) területfelelősi szolgálatát ellátni nem tudná, biztosítani kell, hogy az új területfelelős munkáját rövid idő alatt zökkenőmentesen tudja elsajátítani.

270. A tartalék szolgálatát az őrsparancsnok úgy szervezze meg, hogy az az egész őrs területét megismerje, és szükség esetén megfelelően helyettesíteni tudja a területfelelősöket.

A tartalékszolgálatot ellátók — amennyiben területfelelősök helyettesítésére nincsenek beosztva — elsősorban egyéb szolgálatra (futár, személykísérő, stb.) kell beosztani. Kivételt képez a naposszolgálat, amelyet az őrsön szolgálatot teljesítő valamennyi beosztott köteles teljesíteni.

Területfelelős ellenőrzése

271. A területfelelősi szolgálati rendszerben a területfelelősök ellenőrzésénél az általuk végzett munkát kell alapul venni.

Az őrsparancsnok és általában az ellenőrző előljáró a területfelelősök munkáját, jó vagy rossz tevékenységét elsősorban azon mérheti le, hogy a területfelelős területén milyen a közbiztonság, történik-e bűncselekmény, hogyan folyik a területen az osztályellenség elleni harc.

272. Az őrsparancsnok és az ellenőrző előljáró az ellenőrzés során keresse fel a területen lévő pártszervezetet, a végrehajtóbizottságot

(végrehajtóbizottsági kirendeltséget), és érdeklődjön a rendőrség munkájáról. Ellenőrizni kell, hogy a területfelelős a problémákat és feladatokat megbeszéli-e a helyi pártszervezettel és a végrehajtóbizottsággal (végrehajtóbizottsági kirendeltséggel).

273. Ellenőrzés alkalmával az őrsparancsnok lehetőség szerint keresse meg a szolgálatra vezényelt terüle felelőst, és állapítsa meg, hogy a területfelelős az eligazítás alkalmával kapott feladatokat hogyan hajtotta végre.

274. A területfelelősöket gyakran — napszakra és időjárásra való tekintet nélkül — ellenőrizni kell. Az őrsparancsnok valamennyi területfelelős munkáját havonként legalább két alkalommal ellenőrizze.

Az ellenőrzések során tapasztaltakat be kell jegyezni az ellenőrzési könyvbe az ellenőrzés időpontjának és helyének megjelölésével. Az ellenőrzés oktató jellegű legyen.

Egyéb közbiztonsági szolgálat

275. Az őrs beosztottai közül azok, akik nem területfelelősi szolgálatot látnak el, lehetnek:

- a) objektumőrzők (állóőrök),
- b) forgalomirányítók,
- c) járőrök,
- d) díszőrök.

276. A 275. pont a)–d) alpontjaiban felsorolt szolgálatokat **városban** „hármasszázású rend-

szert"-ben, községekben pedig — további intézkedésig — külön utasításokban szabályozott „négyesváltású rendszer“-ben kell ellátni.

277. A „hármassváltású rendszer“-ben szolgálatot teljesítőket három csoportba kell osztani. Az egyes csoportokba naponta 8 óra közbiztonsági és külön megállapított óraszámban tartalék-szolgálatot teljesítenek. A tartalék a szolgálati ideje alatt az őrön tartózkodik.

I. csoport: 7 órától 15 óráig közbiztonsági, 15 órától 17 óráig tartalékszolgálatot,

II. csoport: 13 órától 15 óráig tartalék, 15 órától 23 óráig közbiztonsági szolgálatot,

III. csoport: 23 órától másnap 7 óráig közbiztonsági szolgálatot, 7 órától 9 óráig tartalékszolgálatot lát el.

Az I. csoport 6 óra 30 perckor, a II. csoport 10 óra 45 perckor, a III. csoport 22 óra 30 perckor tartozik az őrön jelentkezni.

278. Az előírt 8 órát általában egyfolytában kell eltölteni.

279. A tartalékszolgálatot teljesítőket csak fontos és kivételes esetben szabad közbiztonsági szolgálatba vezényelni. A tartalékidő általában a továbbképzésre, jelentések megírására, körlettakarításra, ruházat és fegyverzet ápolására, pihenőre és étkezésre fordítandó.

280. A 275. pont a)–d) alpontjaiban felsorolt szolgálatokat ellátókra is vonatkoznak a 250–252. pontokban előírtak.

Állóór

281. Az órs területén ki kell jelölni azokat az objektumokat, ahol a nap bizonyos szakában vagy állandó jelleggel őrt kell felállítani.

282. Őrt kell felállítani, amikor valamely személyt vagy nagyobb jelentőségű vagyontárgyakat kell megvédeni, vagy egyébként is, ha a közbiztonság érdeke úgy kívánja.

283. Az őrhelyről őrhelytáblázatot kell készíteni, melyet a szolgálatba lépő őrnek át kell adni.

A meghatározott helyre felállított őr felállítási helyétől csak olyan távolságra mehet, ahonnan felállítási helyét szemmel tarthatja, őt pedig felállítási helyéről nézve bárki könnyen észreveheti.

284. Az állóőr rendszeresítésére — indokolt javaslat alapján — a középfokú hatóság vezetője jogosult.

285. A biztosító őrsegek őreire vonatkozó szabályokat az 1. számú melléklet tartalmazza.

Forgalomirányító

286. A forgalomirányító szolgálatát a forgalmasabb útvonalak kereszteződésénél, illetőleg ezeknek terekbe és utakba való betorkolásánál teljesíti.

Feladata a gyalogosok és a járműforgalom irányítása és a közlekedés zavartalanságának biztosítása.

287. A forgalomirányító olyan feladatot végez, amely a legteljesebb figyelem összpontosítását kívánja meg. Ezért a forgalomirányító:

— rendkívüli esetek kivételével minden igazoltatás és kihágásoknál való közbelépés, valamint az előállítás kötelezettsége alól mentes,

— a felvilágosításért hozzá fordulókat a közelében tartózkodó őrhöz irányítja,

— őrhelyét szolgálatának befejezése előtt csak igen komoly indokból hagyhatja el, de ebben az esetben is távollétének tartamára a legközelebbi ór köteles helyettesíteni.

288. A forgalomirányító fegyverzete pisztoly.

289. Azokon a közlekedési gócpontokon, ahol jelentékeny gyalogos forgalom is van, állandó jellegű forgalomirányító mellé — a szolgálat tartamára — állóőrt is rendszeresíteni kell.

Ennek az órnek saját szolgálati feladatán kívül kötelessége a forgalomirányítót a szolgálat ellátásában támogatni és eljárni mindazokban az esetekben, amelyekben a forgalomirányító nem intézkedhetik.

290. Kisebb forgalom esetén a forgalomirányítást mozgóőr látja el. Az őrszolgálati osztály vezetője napiparancsban köteles intézkedni, hogy a mozgóőr melyik napon, hány órától hány óráig köteles forgalomirányító szolgálatot a felállítási helyén teljesíteni.

291. A közlekedés irányítása a KRESZ. szabályai szerint történik.

292. Állandó jellegű forgalomirányító rendszeresítése a közép fokú hatóság vezetőjének hatáskörébe tartozik.

Járőr

293. A járőr közbiztonsági szolgálatát oly módon teljesíti, hogy a járőrútirány utcáit, tereit, objektumait meghatározott útvonalon szolgálati vezénylesének megfelelően ellenőrzi.

294. Járőrszolgálatot kell rendszeresíteni nagyobb városok belső és külső területén, valamint azokon a helyeken, ahol járőrszolgálat rendszeresítését a belügyminiszter külön utasításban előírja.

295. A járőr szolgálatát gyalog, lovon, kerékpáron, motorkerékpáron vagy gépkocsin teljesíti.

296. Két vagy több főből álló járőr parancsnoka a „járőrvezető“, a többi „járőrtárs“.

Rendkívüli esetekben a járőr parancsnoka tiszt is lehet.

297. A járőr létszámát az őrsparancsnok határozza meg. A járőr mindig olyan erejű legyen, hogy szolgálati feladatát eredményesen elláthassa. E követelmény megvalósításáért a kirendelő parancsnok a felelős. A járőr a fontosabb utakon, tereken, parkokban, a bűnözők rejtékhelyeinek környékén, a távolabb lévő házacsportoknál és általában ott, ahol a helyi viszonyok indokoltá teszik, tartson (rejtett) figyelmet.

Kapuőr szolgálata rendőri hatóságoknál

298. Rendőri hatóságok épületének bejáratánál kapuőrt kell felállítani. A kapuőrt őrhely-táblázattal kell ellátni.

299. A kapuőr az épület bejáratának őrzésén kívül útbaigazítja a hatósághoz érkező személyeket, megakadályozza, hogy a bejáratoknál a közlekedést elzárják, az épület előtt csoportosulások történjenek, és a csendet, rendet bárki is megzavarja.

A közép fokú rendőri hatóság épületének bejáratánál felállított kapuőr ügyel arra, hogy a közép fokú rendőri hatóság épületében csak állandó vagy alkalmi belépési engedéllyel rendelkező személyek léphessenek be.

300. A kapuőr naponta az első találkozás alkalmával szolgálati előljárójánál jelentkezik.

301. Kapuőri szolgálatra a rendőri hatóságoknál tiszthelyettest vagy rendőrt kell vezényelni. A kapuőr a hármas váltású rendszer szerint látja el szolgálatát.

Díszőr

302. A díszőr ünnepélyes alkalmakkor emlékműveknél, csapatzászlóknál, épületek bejárata előtt, vagy külön utasításra más helyen teljesít közbiztonsági szolgálatot.

V. FEJEZET

IRÁNYELVEK AZ ŐRSÖK SZOLGÁLATÁNAK VEZETÉSÉHEZ

303. A városi őrsökön a szolgálatot az őrsparancsnok és helyettese 24 órás váltással teljesítve, községi őrsökön, és a külön utasításban megállapított városi őrsökön az őrsparancsnok vezeti.

304. Városi őrsökön (további intézkedésig egyelőre csak Budapesten) az őrsparancsnok minden hónap 27-ig köteles elkészíteni a tényleges létszámnak megfelelően a szolgálati előjegyzést. A szolgálati előjegyzés elkészítésére vonatkozó szabályokat az Őrs. Ügy. Szab. tartalmazza.

305. A szolgálati előjegyzés elkészítésénél az egyéb közbiztonsági szolgálatot ellátókra vonatkozóan figyelemmel kell lenni arra, hogy minden beosztott arányosan teljesítsen szolgálatot az I., II. és III. csoportban.

Az I. csoportból a III. csoportba, majd a II. csoportba kell az alárendeltek beosztani. A III. csoport után az I. csoportba senkit sem lehet beosztani. A III. csoportban teljesített szolgálat után lehetőség szerint szabadnapot kell biztosítani, vagy a II. csoportba beállítani.

Ebben az esetben a szolgálatát 7 órakor befejező beosztott jelentésének megírása után az őrsről eltávozhat, és csak 13 órakor kell tartalékszolgálatra az őrsön ismét jelentkeznie. A 13 órától 15 óráig tartó tartalékidőben, — kivéve, ha ez időre oktatás esik, — a beosztott pihenhet.

Ha a III. csoportban szolgálatot teljesítő szolgálatmentességet kap, bevonulását követően — 7 órakor — jelentése megírása után eltávozhat, ezen a napon tartalékszolgálatot nem teljesít.

306. A szolgálati előjegyzésbe az őrs minden beosztottját, — tehát az őrsparancsnokot is — be kell írni. Be kell írni a vezényeltet, a szabadságon lévők és betegek nevét is az Őrs. Ügy. Szab. szerint.

307. A szolgálat zavartalan ellátásának biztosítására valamennyi őrsparancsnok az év elején készítsen tervet — az őrs beosztottjai kérelmének meghallgatása után — az évi szabadságokról.

Ezt a tervet a kapitányság vezetőjének jóváhagyás céljából be kell mutatni. A kapitányság vezetője a szolgálat érdekeinek megfelelően a tervezeten változtathat.

Az őrs beosztottainak szabadságait az egész évre arányosan kell elosztani.

308. Az őrsre beosztottak részére ellenőrzési könyvet kell kiállítani. Az ellenőrzési könyv kezelésére vonatkozó szabályokat az Őrs. Ügy. Szab. tartalmazza.

309. Az őrsparancsnok határozza meg a területfelelős és a járőr feladatát, a szolgálatba indulás és bevonulás idejét.

310. Ha a községi őrs állomáshelyén kívül valamely községben, lakott területen hosszabb ideig tartó szolgálat válik szükségessé, akkor a területfelelős, illetve a járőr 10 óránkénti váltással úgy vezénylendő, hogy a területfelelős (járőr) egy főétkezés idején az őrsön tartózkodhasson.

311. Az őrsparancsnok a vezénylés idejét a szolgálatba induló területfelelősnek, illetőleg járőrnek 2 órával az indulás előtt hozza tudomására. Egyidejűleg az őrsparancsnok adja át a területfelelősnek (járőrvezetőnek) az elintézendő ügyiratokat és a „Mutatót”.

312. Az őrsparancsnok a járőröket úgy állítja össze, hogy a járőrvezető politikailag és szakmailag képzetesebb legyen, és alkalmas legyen arra, hogy járőrtársát szolgálat közben gyakorlati oktatásban részesítse.

A járőrvezető felelős azért, hogy a járőr tagjai az adott ügyiratokat áttanulmányozzák és az ezzel kapcsolatos egyéb előjegyzések (figyelőlapok), kiderítetlen ügyek lapjai, stb. alapján szolgálati feladataikra felkészüljenek.

313. Minden vezénylést és bevonulást azonnal be kell vezetni a tevékenységi naplóba. Ez a bejegyzési kötelezettség a belső szolgálatra is vonatkozik.

314. Ha a szolgálat tartamát — rendkívüli

esetben — előre nem lehet kiszámítani, akkor a szolgálatot „szükségig“ kell előírni.

315. Minden szolgálatba vezényelt beosztott köteles a szolgálat megkezdése előtt az őrsparancsnoknál vagy annak távollétében helyettesénél szóbeli szolgálati utasítások átvétele (eligazítás) végett jelentkezni.

316. A hármassváltású rendszerben szolgálatot ellátók részére;

— az első eligazítást 6 óra 40 perckor,

— a másodikat 14 óra 40 perckor,

— a harmadikat 22 óra 40 perckor az őrsparancsnok (távollétében helyettese) köteles megtartani.

Evégből a szolgálatra felkészült beosztottak az őrsparancsnok által meghatározott helyen sorakozzanak, és a legmagasabb rendfokozatú jelentse a megjelenést.

317 Az őrsparancsnok a szolgálatba induló beosztottakat az elrendelt, illetőleg az időjárásnak megfelelő, egyöntetű és tiszta öltözet, borotválkozás, valamint a fegyverzet és felszerelés tekintetében vizsgálja meg.

A kerékpáros járőr eligazításakor a kerékpárt is vizsgálja meg az őrsparancsnok.

Ellenőrizze, hogy szolgálati feladatuk elvégzésére a beosztottak kellőképpen előkészültek-e.

318. Ismertesse a szolgálat ellátására vonatkozó újabb parancsokat és utasításokat. Győződjék meg róla, hogy a napiparancsok tartalmát tudomásul vették-e, és hívja fel a figyel-

müket azokra a körülményekre és hibákra, amelyeket a beosztottak szolgálatában az ellenőrzések során tapasztalt. Hívja fel a figyelmüket a bűncselekmények megelőzésére és a közlekedés rendjének felügyeletére. A járőröknek adja át az útiránytervezetet, az örnek az ör-helytáblázatot. A járőrök feladatait útirányuk sajátossága szerint határozza meg. Minden beosztottjának adja át az ellenőrzési könyvet.

319. Eligazítás után a „töltésre és ürítésre kijelölt hely”-en személyes felügyelete alatt a fegyvereket töltesse meg.

320 A lovasjárőr eligazításakor győződjék meg az őrsparancsnok a lovak menetképes állapotáról, vasalásuk, nyergelésük, kantározásuk és málházásuk helyességéről. Ellenőrizze, hogy gondoskodás történt-e itatóvederről, lótápról, tartalékpatkóról, patkószegkekről, nyáron tcm-pa, télen éles patkósarkakról és patkósarok kulcsról. Vizsgálja meg gondosan annak a lónak egészségi állapotát, amelyet nem az állandó lovasával vezényelt szolgálatba.

Ha az útbaindulás a takarodó és ébresztő közötti időben történik, az őrsparancsnok (helyettese) az eligazítást, a fegyverek megtöltésének kivételével, takarodó előtt is elvégezheti. Ebben az esetben az előírt időben való útbaindulást és fegyverek megtöltését a naposra bízhatja, aki felelős a pontos elindításért.

321. Szolgálati óra a következő szolgálatok után számítható fel:

a) területfelelős, valamint egyéb közbizton-

sági szolgálatba ténylegesen eltöltött idő után,

- b) naposszolgálat után 8 órát, határszéli őr-
sőkön, ahol a napos nem feket le, 12
órát kell felszámítani,
- c) futárszolgálat után a futárszolgálatban el-
töltött idő felét kell számítani,
- d) személykísérő szolgálatnál azt az időt kell
szolgálati időnek felszámítani, amely az
őrizetbe vett személy átvétele és átadása
között eltelt.

322. Ha a beosztott szolgálatának teljesítése közben pihenőt tartott, a pihenő megkezdésének és befejezésének időpontját a hely megjelölésével az ellenőrzési könyvbe vezesse be. A kezdési és befejezési időpontot a pihenő megkezdésekor kell bejegyezni. Amennyiben a pihenő időt a szolgálat érdekében meg kell szakítani, akkor ezt a tényt a megszakítás időpontjában kell az ellenőrzési könyvbe bejegyezni.

323. A tervszerű és eredményesebb munka érdekében az őrparancsnok hetenkint tartson munkaértekezletet az őrre beosztottak részére. A munkaértekezleten a területfelelősöknek be kell számolniuk az elmúlt heti munkájukról, egymás tapasztalatainak és jó munkamódszereinek általánosítása érdekében.

324. A tervszerű munka biztosítása érdekében munkatervet kell készíteni. A járási, városi, illetve kerületi kapitányságok a havi munkaterv elkészítéséhez az őrparancsnokok részére adjanak útmutatást. Az őrparancsnok

az útmutatást ismertesse a területfelelősökkel. A területfelelősök a kapott szempontok szerint készítsenek egyhónapos munkatervet. Ezt a munkatervet az őrsparancsnok összesítve jóváhagyás végett terjessze fel a járási, városi, illetve kerületi kapitányságnak.

Egyéb közbiztonsági szolgálatot ellátók váltása

325. Az állóőrök eligazításuk után a legrövidebb és az őrsparancsnok által meghatározott útvonalon induljanak felállítási helyükre.

326. Az új őr — felállítási helyére érve — a régi őrral szemben egy lépés távolságra álljon meg, és az előírt tiszteletadás teljesítésével vegye át a régi őről a szolgálatot.

A régi őr az új őrral közölje a szolgálat közben előfordult fontosabb eseményeket, hívja fel figyelmét arra, hogy kik azok a személyek és melyek azok a tárgyak vagy események, akiket, illetve amelyeket tovább kell figyelni, majd átadja az őrhelytáblázatot.

A „végeztem” kijelentés után az őrök ismét egyszerre tisztelegjenek. Ezután az új őr kezdje meg a szolgálatát, a leváltott őr pedig a legrövidebb útvonalon vonuljon be az őrre.

327. Ha az új őr nem találja őrhelyén a leváltandó őrrel, mert az előállítás, stb. miatt területét elhagyta, akkor az új őr kezdje meg szolgálatát. Ilyen esetben a leváltandó őr köteles gondoskodni arról, hogy az őrhelytáblázatot minél előbb az új őrnek eljuttassa. Az őrsparancsnoknak ezt a körülményt mindkét őr köteles jelenteni.

328. A rendkívül forgalmas útvonalon történt váltásra olyan helyet kell kijelölni, ahol az örök testi épsége — mert figyelmüket a váltás beköti — nincsen veszélyeztetve, illetőleg a hivatali titok a váltás alatti szóbeli érintkezés során illetéktelen személyek tudomására nem jut.

Bevonulás (váltás) utáni eligazítás

329. A leváltott örök és a szolgálatból bevonult területfelelősök és járőrök tagjai az őrsparancsnoknál (helyettesénél) jelentkezni kötelesek.

330. A bevonulás utáni eligazítás alkalmával az őrsparancsnok (helyettese) hallgassa meg a bevonultak jelentését a szolgálatban történt megfigyeléseikről, intézkedéseikről és általában a szolgálat közben előfordult eseményekről.

A bevonult területfelelősöket és járőröket számoltassa be arról, hogy hogyan hajtották végre a szolgálatba vezénylés alkalmával kapott feladatokat.

Vizsgálja meg a bevonultak állapotát, a fegyverzetet, a lőszert és a szerelvényt. A fegyvert az erre kijelölt helyen üríttesse ki.

A szolgálati feladatok helytelen vagy hiányos teljesítésének megállapítása ügyében, továbbá valamely szabálytalanság gyanúja vagy észlelése alkalmával az eset körülményeihez mérten az őrsparancsnok maga intézkedjék, vagy a kapitányság vezetőjének tegyen jelentést.

331. A takarodó és ébresztő között bevonultak a naposnál jelentkezzenek, aki a fegyverek kiürítését rendelje el.

, Ilyen esetben a bevonultak reggel az őrsparancsnoknál jelentkezzenek.

332. A beosztottak kötelesek a szolgálatból történő bevonulásuk után a rendőrőrsön észrevételeikről jelentést írni. Abban az esetben, ha intézkedést nem foganatosítottak, jelentést írni nem kell.

A közbiztonsági szolgálatot teljesítők különleges tennivalói

333. Az állóőr riadó esetén a „Riadóterv”-ben szabályozott módon köteles a szolgálatot teljesíteni.

334. Az állóőr veszélyes helyzetben rövid, szaggatott sípjelzéssel kérjen segítséget. Erre különösen éjjeli órákban kerülhet sor. A rendőrség mindazon tagjai, akik ilyen rendőri sípjelzést hallanak, kötelesek elvtársaik segítségére sietni. Sípjelzést csak veszély esetén szabad használni.

335. Fürdőhelyeken (strandon) a járőr (őr) úgy lássa el szolgálatát, hogy jelenléte a fürdőközönségre zavarólag ne hasson. A strandolók között a rendőr ne járőrözzék. Női öltözőkbe (kabinokba) indokolt esetben is csak kellő figyelmeztetés után lépjen be.

A gyógyfürdők és üdülőhelyek területén lévő szállodák és üdülők vendégeinek rendészeti

szempontból való ellenőrzését úgy kell végezni, hogy az ne legyen zaklatásszerű.

336. A járőr szolgálatának szabályszerű végrehajtásáért a járőrvezető felelős.

337. A járőr tagjai szolgálat közben hívják fel egymás figyelmét minden olyan körülményre, amely a helyi és személyi ismeretek bővítésére szolgál.

A járőrvezető a szolgálat alatt ismertesse beosztottja előtt szolgálati tapasztalatait és a járőr tennivalóit. A járőrtárs ismerje a járőr feladatát és a járőrvezető szándékát.

Az előírt szolgálat teljesítésétől való eltérés

338. Az állóőr, a forgalomirányító, a kapuőr és a díszőr szolgálati helyét nem hagyhatja el. Ha őrhelyének elhagyása hirtelen beállott rosszullét vagy szolgálati okokból szükségessé válik, — köteles ezt a körülményt az őrsparancsnok tudomására hozni, aki leváltásáról gondoskodik.

339. A szolgálatban álló őr (járőr) köteles szolgálati helyét elhagyni, illetve szolgálatát megszakítani, ha erre szolgálati előljárójától parancsot kap.

340. Más esetekben elhagyhatja, ha:

— megbetegszik, megsérül és a betegség vagy sérülés olyan természetű, hogy kórházba vagy segélyhelyre kell mennie, illetőleg az őrsre kell bevonulnia;

— saját kezdeményezéséből, parancsra vagy indokolt felhívás alapján valakit előállít;

— valamely halaszthatatlan szolgálati ügyben szóbeli vagy írásbeli jelentést kell tennie;

— szolgálatának folytatását el nem hárítható és ki nem kerülhető akadályok gátolják.

341. A járőr a részére előírt útiránytól, illetve járőrözésre kijelölt objektumok elrendelt sorrendjétől a szolgálat érdekében köteles eltérni, ha:

— az útiránytól való eltérésre szolgálati előjárójától parancsot kap,

— az illetékes rendőri hatóság vezetője vagy más közvetlen felhívási joggal felruházott személy a járőrhöz olyan sürgős természetű felhívást intéz, amelynek teljesítése szükségessé teszi az útiránytól való eltérést,

— a járőr elkövetett, vagy folyamatban lévő súlyos természetű büntetendő cselekményről, szerencsétlenségről, vagy elemi csapásról értesül,

— a járőr által indított nyomozás érdekel az eltérést megkívánják,

— büntetéseket kell nyomon üldöznie,

— az elővezetendő, előállítandó személy átadása céljából szükséges.

342. Az előírt szolgálattól való eltérést az indokok feltüntetésével a távollét idejének hozzávetőleges becslésével vagy az időpont meghatározásával távbeszélőn azonnal vagy a bevonulás után jelenteni kell.

343. Az útiránytól eltért járőr csak akkor köteles szolgálatát továbbfolytatni, ha az el-

térés indokául szolgáló teendőit már elvégezte, és a még teljesítendő szolgálatot az előírt idő alatt befejezi.

344. A járőr tagjai egymástól szükség esetén elválhatnak, ha a szolgálat érdeke elengedhetetlenül megköveteli, hogy szolgálatukat külön-külön végezzék.

Nem kifogásolható, ha a járőr tagjai valamely kisebb (egy-egy oldalán 200 méternél nem hosszabb) háztömböt nappali járőrözés alkalmával egymástól elválva megkerülnek, és a járőrvezető meghatározása szerint az elválás helyével ellentétes részen találkoznak.

A járőrvezető rendeli el a járőr széttagolását, illetve alakít járőröket, ha az kettőnél több tagból áll. Ezt a körülményt a bevonulás után jelenteni kell.

A közbiztonsági szolgálatban állók ruházata

345. A kapitányság vezetője napiparancsban határozza meg, hogy közbiztonsági szolgálatot az évre és napszakra való tekintettel milyen öltözetben kell teljesíteni.

Minden szolgálatot szabályszerű egyenruhában, fegyverrel és felszereléssel kell teljesíteni, ha polgári ruha viselését külön nem rendelték el.

A szolgálatban lévő őr (járőr, területfelelős, stb.) felszerelése: jelzősíp, körözött gépjárművek jegyzéke, bilincs, óra, világításra alkalmas eszköz, sebkötöző csomag, írószer, papír, jár-

öröknek és területfelelősöknek „Mutató”, Budapesti rendőri zsebkönyv és telefonérme.

Az egyéb közbiztonsági szolgálat és az őrs ellenőrzése

346. Az ellenőrzés során az előljáró jegyezze fel a tapasztalt eredményeket és hibákat, és azokra az oktatás során hívja fel alárendetteinek figyelmét. Vizsgálja meg, hogy az eredményeket milyen módszerekkel érték el. Mindig magyarázza meg, hogy az általa észlelt hibáknak vagy hiányosságoknak milyen következményei vannak, vagy lehetnek, azok kijavítására a határidő megjelölésével adjon parancsot és a végrehajtást ellenőrizze.

347. A szolgálatban álló ellenőrzésénél az előljáró győződjék meg arról, hogy az ellenőrzött ismeri-e feladatát. Feltűnés nélkül részéssítse rövid oktatásban, különösen azokra vonatkozóan, amelyekre nézve hiányosságokat észlelt.

348. Az ellenőrzést úgy kell teljesíteni, hogy azt a területet, vagy helyet, ahol a közbiztonsági viszonyok miatt a szolgálat gyakori ellenőrzést igényel, gyakrabban kell ellenőrizni. Az ellenőrzést a legtávolabb fekvő és a legnehezebben megközelíthető helyen szolgálatot teljesítőre is ki kell terjeszteni.

349. A városi őrsökön ellenőrzésre kötelezettek:

- a) az őrsparansnok (őrsparancsnok helyettes),

b) az őrszolgálati parancsnok,

c) az őrszolgálati előadó,

d) biztosító őrségi előadó.

Ellenőrizni jogosultak:

a) a kapitányság vezetője,

b) a közép fokú hatóság vezetője és helyettesei,

c) a belügyminiszter kiküldöttei.

350. Az ellenőrző előjáró az ellenőrzés alkalmával köteles az ellenőrzés időpontjának feltüntetésével az ellenőrzési naplóba beírni észrevételeit. A bejegyzéseket a napló oldalának teljes szélességében lehet eszközölni. Az előjáró bejegyzését tintával vagy tintaceruzával eszközölje és névalírással lássa el.

Budapesten, — ha az ellenőrző előjáró kizárólag a közbiztonsági szolgálatot ellátókat ellenőrzi, — észrevételeit a szolgálati naplóba jegyezze be.

Ugyanez a rendelkezés vonatkozik azokra a városi és községi őrsőkre, ahol a területfelelősi szolgálat mellett hármassváltású rendszerben is látnak el szolgálatot.

351. A községi őrsőkön ellenőrzésre kötelezettek:

a) az őrsparancsnok (őrsparancsnok helyettes),

b) az őrszolgálati parancsnok,

c) őrszolgálati előadó,

d) biztosító őrségi előadó.

352. Ellenőrzésre jogosultak:

a) a kapitányság vezetője,

- b) a megyei rendőrkapitányság vezetője és helyettesei,
- c) a belügyminiszter kiküldöttai.

353. Azokon az őrsökön, ahol hármassváltású rendszerben is látnak el szolgálatot, az őrsparancsnok a hármass rendszerű szolgálatot ellátó beosztottakat havonként legalább hat esetben ellenőrizze.

Ezekén az őrsökön az őrsparancsnok a kötelező ellenőrzést helyettesével felerészben megoszthatja.

A közbiztonsági viszonyok, a beosztottak képzettsége és fegyelmezettsége határozza meg azt, hogy az őrsparancsnok a kötelező ellenőrzésen felül hányszor tartson ellenőrzést.

A területfelelősök ellenőrzését a 271—274. pontok szabályozzák.

354. Az őrs ellenőrzése alkalmával az előjáró győződjék meg a körletrendről, alárendeltjei gyakorlati és elméleti képzettségéről és a közbiztonsági viszonyokról, az őrs által elvégzett munkáról, az őrs beosztottainak fegyelméről és munkateljesítményeiről, éberségéről és harci szelleméről.

Ebből a célból részletesen vizsgálja át az őrs ügyvitelét is. Ellenőrizze továbbá az őrsök közétkezését.

Az ellenőrzés után értékelje ki az ott észlelt hibákat és lássa el tanáccsal az őrsparancsnokot a hibák kiküszöbölésére. Az ellenőrzések ne legyenek rövidek (futólagosak).

Az ellenőrzés alkalmával az őrs beosztottait

részesítse rövid elméleti és gyakorlati oktatásban. Ez az oktatás részben az ott észlelt hibák kiküszöbölésére vonatkozzék.

Az ellenőrzés befejeztével töltsse ki az ellenőrzési naplót. (Lásd: Őrs. Ügy. Szab.)

Loven teljesített szolgálat

355. Lovon az őrsre beosztott általában úgy teljesíti szolgálatát, mint gyalog. Rendes viszonyok között lépésben lovagol, sürgős esetben azonban ügetnie és vágatnia is szabad.

356. Ha a szolgálat természete megkívánja, vagy ha a ló szolgálatképtelen, a lovasőrsre beosztottat ló nélkül kell szolgálatba vezényelni. Ebben az esetben a becsztott pisztoly nélkül, karabélyát „vállra“ helyzetben tartva teljesíti szolgálatát.

357. Lovaskiképzésben nem részesített beosztottat nem szabad lovasszolgálatra vezényelni.

Kerékpáron teljesített szolgálat

358. A területfelelős és a járőr szolgálatát rendőrségi kerékpáron, vagy személyi tulajdonban lévő kerékpáron is teljesítheti.

359. Kerékpáron teljesítendő szolgálatba lehet vezényelni:

— a területfelelőst, ha a területfelelősi szolgálat ellátása kerékpár igénybevételeivel eredményesebbnek látszik,

— a járőröket a helyszín gyors elérése végett (pl. közveszély, elemi csapás, nagyobb szabású bűncselekmény, stb. esetén),

— menekülő vagy megszökött tettesek üldözésére, ha a kerékpár használata az üldözés eredményességét előmozdítja,

— a közbiztonsági szolgálatban állók ellenőrzésére kirendelt előljárót,

— a karhatalom összevonása esetén, ha az összevonás helye hamarabb érhető el kerékpáron, mint más közlekedési eszközön,

— a kikérdezés helyére való utazás esetében,

— futárszolgálatba.

360. A kerékpáron történő szolgálatteljesítést az őrsparancsnokok lehetőleg gyakran írják elő, mivel ez a szolgálat eredményesebb ellátását elősegíti.

361. Karhatalmi egységek kerékpáron történő kivonulása, illetve szolgálati alkalmazása esetén, ha a szolgálatot kerékpárról leszállva gyakorolgosan kell teljesíteni, a kerékpárok őrzéséről az előljáró köteles gondoskodni. Ilyenkor a kerékpárokat egymásnak kell támasztani.

A szolgálati kutyák alkalmazása

362. Szolgálati kutyát városokban különösen a külső kerületekben elhelyezett őrökre és a községi őrök közül a határszéli őrökre kell beosztani.

363. Szolgálati kutyának szolgálatban való alkalmazását a tevékenységi naplóban és az ellenőrzési könyvben fel kell tüntetni.

364. A kutya szolgálatba csak a vezetőjével vagy a vezető helyettesével alkalmazható. Ezt a helyettest a kutya vezetője képezi ki.

365. Szolgálati kutyát a következő szolgálatokban lehet felhasználni:

- körletek és tárgyak őrzésére,
- a rendőr saját személyének védelmére,
- személyek őrzésére és kísérésére,
- figyelés alkalmával,
- tereprészek, helyiségek, személyek, bűnjelek felkutatására (fűrkészés).

366. A szolgálati kutya által okozott harapás az elbírálás szempontjából a fegyverhasználattal okozott sérüléssel egy tekintet alá esik.

367. A szolgálati kutyák — a kutyák szállítására érvényes egyéb szabályok betartásával — villamoson díjtalanul szállíthatók. Ilyenkor a pórázon tartott és szájkosárral ellátott szolgálati kutyát a pótkocsi első perronján kell szállítani.

368. Ugyanazon a pótkocsin egyszerre csak egy kutya szállítható.

369. A kutya kísérőjét a kutya szolgálati minőségét igazoló okmánnyal kell ellátni.

370. A szolgálati kutyák a rendőrség tulajdonát képezik, élelmezésükről a rendőrség gondoskodik.

A kutyák tenyésztése, gondozása, kiképzése és alkalmazása külön utasítás szerint történik.

Futárszolgálat

371. A futárszolgálatra vonatkozó szabályokat külön szabályzat tárgyalja.

Készültség

372. Ha a közbiztonsági, vagy más rendkívüli okok szükségessé teszik, a rendőri hatóságok vezetői, valamint a tan- és csapatalakulatok parancsnokai készültséget rendelhetnek el az alárendelt összes vagy csak egyes hatóságaik (szerveik), illetőleg alakulataik részére.

373. Indokolt esetben a készültség elrendelésére a községi őrs parancsnoka is jogosult. Ezt az intézkedését azonban közvetlen előljárójának haladéktalanul jelenteni köteles.

374. A készültség tartama alatt az őrsökön a szolgálatot úgy kell vezényelni, hogy a beosztottak létszámának **fele állandóan** az őrs körletében tartózkodják. E szabálytól eltérni csupán halaszthatatlan szolgálatok ellátása céljából szabad.

Városokban a készültség tartama alatt el kell látni az összes szolgálati teendőket és a szolgálatmentes beosztottakat a szükséges létszám erejéig az őrsre kell berendelni.

376. Tan- és csapatalakulatoknál a készült-

ség tartama alatt a személyi állomány létszámának fele állandóan a körletben tartózkodják.

377. A rendőri hatóságoknál és országos szervezetknél a hivatali munkát a szükséghez mérten kell a hivatali időn túl is folyamatban tartani.

378. A készség elrendelésekor külön kell intézkedni a gépjárművekre vonatkozóan is.

379. A készségben lévő alárendelteknek a szükséges kényelmet meg kell engedni, a nadrágot azonban még éjjel sem szabad levetniük.

380. Tan- és csapatalakulatoknál a készségben álló alárendeltek résztvesznek a körletben vagy annak közelében megtartott napi foglalkozáson.

A készség részletes szabályait — valamennyi rendőri szervre vonatkozóan — külön utasítás állapítja meg.

Riadó

381. A közbiztonság nagyobb mértékű veszélyeztetése esetén, vagy egyébként is, ha szükséges, a belügyminiszter, a belügyminiszter első helyettese, a belügyminisztérium közrendészeti főosztályának vezetője, továbbá a középfokú rendőri hatóságok vezetői az alárendelt összes vagy meghatározott rendőri hatóságok (szervek) részére riadót rendelhetnek el.

382. Sürgős szükség esetében riadó elrendelésére az elsőfokú rendőri hatóság vezetője is jogosult, de ezt az intézkedést a közvetlen előjárójának haladéktalanul jelenteni köteles.

383. A riadó elrendelése esetén a szabadságoltakat csak akkor szabad bevonultatni, ha a riadót elrendelő parancs ezt külön rendeli el. A betegség miatt szabadságoltakat ilyen esetben sem kell bevonultatni.

384. A riadó idején — betegszabadság kivételével — szabadságok engedélyezése szünetel.

385. A riadó elrendelésekor a területén tartozkodó területfelelős és a járőrök az őrre azonnal bevonulnak. A fontosabb objektumok őrzésére vezényelt őröket meg kell erősíteni.

386. A rendőrség többi tagja a riadó elrendelésekor a szolgálati helyén jelentkezik.

387. Riadó ideje alatt a rendőrségnek körletben tartózkodó tagjai éjjel-nappal legyenek teljesen felöltözve.

388. A riadó ideje alatt a rendőri hatóságoknál és szerveknél **állandó** távbeszélő és rádióüzveleti szolgálatot kell tartani. A postai állandó távbeszélőszolgálatról a riadót elrendelő előljáró gondoskodik.

389. Az ételmezést a riadó ideje alatt külön utasítás szerint kell megszervezni.

390. A riadó ideje alatt a rendőri hatóságok és szervek hivatalvizsgálata, illetőleg ellenőrzése (98—101. pontok) szünetel. A halálos vagy életveszélyes sérülést okozó fegyverhasználatot és más, halaszthatatlanul fontos eseteket azonban ilyenkor is ki kell vizsgálni.

391. A riadóterv elkészítésére vonatkozó, valamint a riadóval kapcsolatos részletes szabályokat a Riadóutasítás tartalmazza.

Karbatalom összevonása

392. Karbatalom összevonására a belügyminiszter, illetőleg első helyettese és a belügyminisztérium közrendészeti főosztályának vezetőjén kívül csak a középfokú rendőri hatóság vezetője jogosult.

393. A középfokú rendőri hatóság vezetője az összevonást elsősorban a városi őrökről rendelje el, de az 50 főt meghaladó összevonást a belügyminisztériumnak haladéktalanul jelentse.

VI. FEJEZET

MEGELŐZŐ SZOLGÁLAT

A megelőző szolgálatról általában

394. A rendőrség feladata nemcsak a bűncselekmények tetteseinek felderítése, hanem **elsősorban** a bűncselekmények megelőzése.

395. A megelőző szolgálatot össze kell kapcsolni a rendőri szolgálat minden más ágával.

396. A rendőrség tagja szolgálati ténykedése közben kísérje figyelemmel és ellenőrizze az állam biztonságára veszélyes személyeket és azokat, akik az állam politikai vagy gazdasági érdekeit sértik vagy veszélyeztetik.

397. A rendőrség tagja a megelőző szolgálatot alapos körültekintéssel teljesítse. Mind szolgálatban, mind szolgálaton kívül a legjelentéktelenebbnek látszó esemény vagy jelenség se kerülje el figyelmét.

398. A megelőző szolgálat részletes szabályait külön utasítás tartalmazza.

Helyi ismeret

399. A rendőri szolgálat eredményes ellátása megköveteli a rendőrség tagjaitól, hogy helyi ismerettel rendelkezzenek. Ismerjék meg szol-

gálatti helyük területi tagozódását, közlekedési viszonyait.

A rendőrség tagja szolgálati helyén ismerje meg az utcákat, tereket, közhivatalokat, gyárakat, üzemeket, termelőszövetkezeteket, gépálmásokat, pályaudvarokat, az orvos lakását, az átjáró házakat, a rendőri ellenőrzés alatt álló helyiségeket, a bűnözők találka- és búvóhelyeit, stb.

Szolgálati helyén ismerje a Magyar Dolgozók Pártja helyi szervezetének elhelyezését és titkárának lakását. Vidéki szolgálatban ismerje az őrs terület összes objektumait és az őrs területéhez tartozó községek tagozódását.

Személyi ismeret

400. A rendőrség tagjának a helyi ismereten kívül bőséges személyi ismerettel is kell rendelkeznie.

401. A rendőrség tagjának az összes szolgálati előljáróján kívül ismernie kell a Magyar Dolgozók Pártja helyi szervezetének titkárát, az ÁVH helyi vezetőjét és a helyi végrehajtóbizottság elnökét és titkárát.

402. A rendőrség minden tagja törekedjék arra, hogy szolgálati helyén minél több személyt ismerjen meg. Fontos, hogy ismerje minél több személy társadalmi, gazdasági és személyi körülményeit.

403. Ismerje a rendőrség tagja szolgálati helyén mindazokat a személyeket, akik bűncselekményt még nem követtek el ugyan, de az

osztályellenséghez tartoznak, illetve azzal tartanak fenn kapcsolatot. Ismernie kell a közbiztonság szempontjából gyanús személyeket. Életviszonyaikról, tevékenységükről legyen állandóan tájékozott. Ismerje a bűnözők szokásait és baráti körét.

404. A személyi ismeretek megszerzésére vonatkozó irányelveket külön utasítás tartalmazza.

Razzia

405. A razzia operatív és megelőző szolgálati ténykedés, amely kiterjedhet a rendőri hatóság egész területére vagy annak részére, városban egyes kerületekre vagy utca-részekre.

Egyes házak, lakások átkutatása nem tartozik a razzia fogalma alá.

406. A razzia célja a közbiztonságra veszélyes elemek felkutatása és ellenőrzése.

407. A razziát elrendelhetik hatóságuk területére: a középfokú rendőri hatóságok vezetői, a középfokú rendőri hatóság vezetőjének előzetes hozzájárulásával az elsőfokú rendőri hatóság vezetője és ennek engedélyével az őrsparancsnok.

408. A razzia elrendelése előtt tájékozódni kell, hogy a razziát melyik területen, milyen időpontban lehet a legeredményesebben megtartani. A végrehajtás mindig meglepetésszerű legyen.

409. A razziára vonatkozó szabályokat részletesen külön szabályzat tárgyalja.

VII. FEJEZET

ELLENŐRZŐ-FELÜGYELETI SZOLGÁLAT

Az ellenőrző-felügyeleti szolgálatról általában

410. A rendőrség általában azokon a helyeken és események alkalmával tart ellenőrző-felügyeleti szolgálatot, ahol nagyobb tömeg megjelenésére lehet számítani. Ezek:

- mozik,
- színházak és műsoros előadások,
- cirkuszok,
- táncmulatságok és hangversenyek,
- sportesemények.

411. Az ellenőrző-felügyeleti szolgálatot a területfelelősök látják el.

412. Az állandó jellegű rendezvények helyiségeit (épületét) objektumnak kell tekinteni; az ilyen rendezvények színhelyén a közbiztonságért és rendért a területfelelős felel.

413. Az ellenőrző-felügyeleti szolgálat feladata:

- a) általában ellenőrizni, hogy az állami vállalat, társadalmi szervezet (esetleg az engedélyes magánszemély) a rendezvény megtartására vonatkozó engedéllyel rendelkezik-e és, hogy

- b) az állami vállalat stb. és alkalmazottai az engedélyben előírt szabályokat megtartják-e,
- c) sportrendezvényeken pedig a verseny színhelyén és körletében a rend fenntartása, valamint a közlekedés biztosítása.

414. A rendezvényeken a tűzrendészeti szabályok betartásának ellenőrzése a tűzoltóság feladata.

415. A területfelelős a rendezvény színhelyén csak az ellenőrzés ideje alatt és évégett tartózkodhat, az ott tartott előadást stb. szórakozás céljából nem nézheti végig. Tevékenysége csupán a jelen szabályzatban megállapított feladatok elvégzésére terjedhet ki.

416. A területfelelős a rendezvények színhelyén való tartózkodása idején lehetőleg ne avatkozzék bele csekélyebb rendzavarásokba. Ha valaki botrányt okoz, vagy másokat zavar, először a rendezőség útján figyelmeztesse. Amennyiben ez az eljárás nem vezetne eredményre a rendzavarókkal szemben személyesen intézkedjék, figyelmeztesse, szükség esetén távolítsa el őket a helyiségből és tegyen ellenük kihágási feljelentést.

417. Az ellenőrző-felügyeleti szolgálat felül-ellenőrzésére városokban csak tisztet lehet beosztani.

418. Az ellenőrző-felügyeleti szolgálat karhatalmi vonatkozású szabályait külön szabályzat tartalmazza.

Mozikban teljesítendő ellenőrző-felügyeleti szolgálat

419. Mozikban a területfelelős ellenőrizze, hogy

- a) az engedélyezett film kerül-e vetítésre,
- b) rendelkezik-e az üzem a szükséges hatósági engedéllyel,
- c) a felelős üzemvezető az előadás alatt a helyiségben tartózkodik-e,
- d) a pénztárnál a jegy kiadásával kapcsolatban nincsenek-e zavarok, nem működnek-e jegyüzérek,
- e) a ki- és bejáratoknál a szabad közlekedést valamilyen tárgyak nem akadályozzák-e.

Színházakban, műsoros előadásokon, cirkuszbán és hangversenyeken teljesítendő ellenőrző- felügyeleti szolgálat

420. Színházakban, műsoros előadásokon, cirkuszbán és hangversenyeken az ellenőrző-felügyeleti szolgálatra ugyanazok a szabályok értelemszerűen vonatkoznak, mint a mozikban teljesítendő szolgálatra.

Táncmulatságokon teljesítendő ellenőrző-felügyeleti szolgálat

421. Táncmulatságokon a területfelelős ellenőrizze, hogy

- a) van-e hatósági engedély,
- b) a résztvevők nem okoznak-e botrányt vagy közfelháborodást.

Sportrendezvényeken teljesítendő ellenőrző-felügyeleti szolgálat

422. A sportrendezvényeken az ellenőrző-felügyeleti szolgálatra vezényelt tiszt a kirendelt karhatalom parancsnoka.

423. Karhatalmat — a legszükségesebb létszámban — csak a nemzetközi sporteseményekre, a nemzeti bajnokság I. és II. osztályú labdarúgó mérkőzéseire, ökölvívó mérkőzésekre, vízilabdamerkőzésekre, löversenyekre és üggetőversenyekre kell vezényelni.

A karhatalom létszámára vonatkozóan a sportegyesületek vezetőivel esetenként folytatott megbeszélésen kialakult szempontok az irányadók.

424. A 423. pontban nem említett sportrendezvényekre karhatalmat vezényelni csak indokolt esetekben szabad.

425. A sportrendezvények területén a rend fenntartása elsősorban a rendezőség feladata. A karhatalom támogassa a rendezők erre irányuló tevékenységét.

426. A sportrendezvényekre kirendelt karhatalom elsőrendű feladata a rendezvény területén és annak környékén a zavartalan közlekedés fenntartása és biztosítása.

427. A karhatalom tagjainak a versenyek lefolyásába beleavatkozni és a játékok bírálataba bocsátkozni nem szabad.

428. A karhatalom parancsnoka ellenőrizze, hogy

- a) az orvosi szobában megvan-e megfelelő tartalmú mentőszekrény,
- b) a verseny tartama alatt tartózkodik-e orvos a pálya területén,
- c) a férőhelyek nem túlszűfoltak-e.

429. A sportrendezvények területén a nézőteret a játéktértől elválasztó korláton belül ülőhelyeket elhelyezni nem szabad. Azokon a helyeken, ahol ezt a hatóság megengedte, a székeket (padokat) egymáshoz kell rögzíteni.

430. A nézőhelyek (lelátók) gerendázatán, az oszlopokon vagy a sporttelep épületeinek tetején, valamint a kerítéseken való elhelyezkedést meg kell akadályozni.

431. Ha a karhatalom parancsnoka azt látja, hogy a számozatlan helyekre az életbiztonság veszélyeztetése nélkül nem bocsátható be több néző, akkor az idevezető bejáratokat a verseny rendezőségének előzetes értesítése után lezáratja.

432. A labdarúgó, stb. mérkőzéseken a játékvezető köteles a karhatalom parancsnokának a játéktér rendjének fenntartására vonatkozó utasításait teljesíteni. Ellenkező esetben a karhatalom parancsnoka jogosult a mérkőzés további folytatását azonnal megszüntetni.

VIII. FEJEZET

A FONTOSABB RENDŐRI INTÉZKEDÉSEK ALAPELVEI

Eljárás az országgyűlés tagjaival szemben

433. Az országgyűlés tagjai ellen a mentelmi jog megszüntetése vagy felfüggesztése előtt csak büntetlen való tettenérés esetén lehet személyes szabadságot korlátozó intézkedést foganatosítani. A rendőrség intézkedő tagja ilyen esetben azonnal tegyen jelentést a területileg illetékes elsőfokú rendőri hatóság vezetőjének, aki az ügyészségen keresztül intézkedik a mentelmi jog felfüggesztése iránt.

434. Az országgyűlés tagjaival szemben a mentelmi jog felfüggesztése előtt foganatosítható nyomozási cselekményekre vonatkozó szabályokat a Nyomozási Utasítás tartalmazza.

Eljárás területenkívüliséget és személyes mentességet élvező személyekkel szemben

435. Területenkívüliséget élvező személy ellen személyes szabadságot korlátozó intézkedéseket és nyomozási cselekményeket nem szabad elrendelni és foganatosítani.

436. Ha területenkívüliséget élvező személy büntettet vagy kihágást követett el, a rendőrség tagja azonnal tegyen jelentést előljáró hatóságához. Ilyen esetekben azonban a sértett és a tanúk — a tényállás tisztázásához szükséges adatok beszerzése céljából — kihallgathatók (kikérdezhetők).

437. A területenkívüliséget élvező személyek lakásába és hivatali helyiségébe a rendőrség tagja nem léphet be.

438. A területenkívüliséget élvező személy kihallgatására (kikérdezésére) vonatkozó szabályokat a Nyomozási Utasítás tartalmazza

439. A személyes mentességet élvező személyekkel szemben ugyanazok a szabályok érvényesek, mint a területenkívüliséget élvezőkkel szemben. A konzuli hivatalokra a területenkívüliség nem vonatkozik.

Eljárás a Néphadsereg és az Államvédelmi Hatóság, valamint a katonai büntető eljárás alá tartozó egyéb testületek tagjaival szemben

440. A Néphadsereg, az Államvédelmi Hatóság, valamint a katonai büntető eljárás alá tartozó egyéb testületek tagjai kötelesek a rendőrség tagjainak felszólítására vonakodás nélkül igazolni magukat. Az igazoltatás szabályait a Szolg. Szab. I. Része tartalmazza.

441. Az Államvédelmi Hatóság tagjai a rendőrség tagjait igazoltathatják.

442. A rendőrség tagja a Néphadsereg és az Államvédelmi Hatóság tagját, amennyiben előállítás okául szolgáló cselekményt követett el, minden esetben a helybeli, illetőleg a legközelebbi helyőrségparancsnokságra köteles előállítani.

Ha az a hely, ahonnan az előállítás történik és a legközelebbi helyőrségparancsnokság egymástól messze van, akkor a Néphadsereg, illetőleg az Államvédelmi Hatóság tagját a legközelebbi őrsre kell előállítani. Ebben az esetben azonban az őrs parancsnoka az előállított személy átvétele végett haladéktalanul értesítse a legközelebbi helyőrségparancsnokságot.

Amennyiben az ilyen személyeknek az előállítás okául szolgáló cselekménye összefügg más (polgári) személyek cselekményével, akiket emiatt a rendőri hatósághoz kell előállítani, akkor a legszükségesebb intézkedések idejére együttesen a Néphadsereg és az Államvédelmi Hatóság tagjait is a rendőri hatósághoz kell előállítani.

A Néphadseregnek és az Államvédelmi Hatóságnak a rendőri hatósághoz előállított tagját a legszükségesebb intézkedések befejezése után haladéktalanul át kell adni a helyőrségparancsnokságnak.

443. A rendőrség, a büntetésvégrehajtási őrség, a hivatásos légoltalmi szervezet, a tűzoltóság és a pénzügyőrség tagjait a Szolgálati Szabályzat I. Részében megállapított feltételek fennforgása esetén a rendőri hatóság székhelyén a rendőri hatósághoz kell előállítani.

A községi őrök területén előállítandó ilyen személyeket az őr nyomozás vagy egyéb szolgálati érdekből legfeljebb 12 órára visszatarthatja. Ennek elteltével az előállított személyt vagy el kell bocsátani, vagy az elsőfokú rendőri hatóságnak kell átadni.

444. A 443. pontban felsorolt testületek tagjainak előállításáról **haladéktalanul** értesítést kell küldeni az előállított személy előjárójának és az értesítésben közölni kell az előállítás okát.

445. A Néphadsereg, az Államvédelmi Hatóság, valamint a katonai büntető eljárás alá tartozó egyéb testületek tisztjeinek előállítását lehetőleg kerülni kell, ha hajlandók a rendőrség tagját a legközelebbi parancsnokságukhoz (hatósághoz) önként követni.

446. Tisztektől a fegyverüket csak akkor kell elvenni, ha

- a) azt a bűncselekmény elkövetéséhez eszközül használták,
- b) azzal a rendőrség eljáró tagja ellen támad, vagy
- c) azzal magában vagy másban kárt okozni szándékozik, vagy egyébként akkor is, ha az adott körülmények közt ennek veszélye feltehető.

447. Tisztek igazoltatása vagy előállítása esetén a tiszti tekintély megóvása végett minden feltűnést kerülni kell.

448. A Néphadsereg, az Államvédelmi Hatóság, valamint a katonai büntető eljárás alá tartozó egyéb testületek tagjai elleni nyomozás szabályait a Nyomozási Utasítás tartalmazza.

Eljárás tűz és árvíz esetén

449. Tűz és árvíz esetén a rendőrség tagjának fontos feladata a rend és nyugalom helyreállítása, illetőleg fenntartása, továbbá az élet- és vagyonmentésben való közreműködés.

450. Tűz esetén a rendőrség tagja azonnal értesítse a tűzoltóságot, utána a ház lakóit, ha azok a tüzet nem vették észre, majd a területileg illetékes őrsparancsnokot. Ez utóbbi jelenti a tüzesetet a kapitányságnak és az Államvédelmi Hatóságnak.

451. Tűz esetén a rendőrség tagja addig is, amíg a tűzoltóság megérkezik, gondoskodik arról, hogy a lakosság kezdje meg az oltási munkálatokat. A tűzoltóság megérkezéséig vezesse a tűzoltást és biztosítsa a rendet.

A tűzoltóság megérkezése után biztosítsa az oltási munkálatok zavartalanságát.

452. Vízáradás veszélye esetén a rendőrség tagja, miután előljárójának jelentést tett, azonnal értesítse a végrehajtóbizottságot.

453. Ha a vízáradás veszélye már előre megállapítható, akkor a végrehajtóbizottság megteszi a szükséges óvintézkedéseket. A rendőrség tagjai a végrehajtóbizottságot ebben a

munkában is a legmesszebbmenőkig támogatásuk és különös gondot fordítsanak a gétek védelmére.

A rendőri szolgálat ellátása a légórtalom elrendelésekor és a légiriadó alatt

454. Különleges állapot esetére a rendfenntartó szolgálat szabályait külön utasítás tartalmazza.

A közművek működésének biztosítása

455. A közműveket minden órs vegye fel az objektumok közé.

456. A gázvezetékek az utcán vagy nyílt helyen történő megrepedése, a villamosvezetékek elszakadása esetén a rendőrség tagja azonnal értesítse a gázműveket, illetőleg az elektromosműveket, vízcsövek megrepedése esetén pedig a vízműveket. Üttest és csatorna beszakadása esetén a végrehajtóbizottságot kell értesíteni.

457. Amíg az értesítésre intézkedés történik, a rendőrség tagja a veszélyeztetett terület lezárásáról gondoskodik.

Eljárás robbanóanyag vagy lőszer találása esetén

458. Ha a rendőrség tagja robbanóanyagot vagy lövedéket talál, erről az elsőfokú rendőri

hatóság útján küldjön értesítést a B. M. 111/50. számú alakulatnak.

459. Ha a rendőrség tagja talált robbanóanyagról (lőszerről) bejelentés útján szerez tudomást, győződjék meg a találás körülményeiről, és — amennyiben földmunkálatok során történt annak feltalálása, — figyelmeztesse a bejelentőt, hogy annak hozzáférhetetlenné tételéről és őrzéséről gondoskodják. Ha szükséges, a földmunkálatokat a találás helyén — a robbanóanyag (lőszer) elszállításáig — szüntesse be. Ilyen esetben is a B. M. 111/50. számú alakulatot kell értesíteni.

460. Amennyiben a robbanóanyag (lőszer) közterületen van, akkor azt a rendőrség intézkedő tagja köteles az elszállításig őrizni.

Eljárás baleset esetén

461. Baleset esetén a mentőket, illetőleg ahol mentők nincsenek, a legközelebbi orvost kell a helyszínre kihívni.

462. A mentők, illetőleg az orvos megérkezéséig elsősegélyt a rendőrség jelenlévő tagja köteles nyújtani. A körülményekhez képest gondoskodni kell a sérült kórházba szállításáról.

463. Amennyiben erre a helyszínen mód van, a rendőrség intézkedő tagja vizsgálja ki a sérülés okát és körülményeit. Ha az esemény ha-

tósági szemlét igényel, tegyen jelentést az illetékes rendőri hatóságnak. Ha a baleset okozója ismeretlen tettes, erre vonatkozóan az adatgyűjtést kezdje meg.

464. Közlekedési baleset esetén a rendőrség helyszínen lévő tagjának legfontosabb teendői a következők:

— segélynyújtás vagy erről való gondoskodás,

— a rendőri hatóság, a mentők és a baleseti járőr értesítése,

— a helyszín lezárása és a zavartalan közlekedés biztosítása,

— a nyomok biztosítása,

— a terhelt (-ek) és a tanúk személyadatainak megállapítása.

465. A baleseti járőr kirendelése esetén a rendőrségnek szolgálatilag fellépő tagja csak a legszükségesebb intézkedéseket foganatosítsa.

466. Ha a balesetet kötött pályájú jármű okozta, akkor azt a forgalomból csak a legszükségesebb megállapítások idejére szabad visszatartani.

467. Azokban az esetekben, amikor a jármű vezetője szerkezeti hibára hivatkozik, a járművet a forgalomból azonnal ki kell vonni, és gondoskodni kell annak szakértői megvizsgálásáig változatlan állapotban való megőrzéséről.

Eljárás haláleseteknél

468. A rendőrség tagja az alább felsorolt esetekben köteles előljáró hatóságának azonnal jelentést tenni:

- a) természetes halál magánlakáson, ha az elhalt személynek hozzátartozói nincsenek,
- b) a természetes halál bár magánlakáson következett be, de a halotthoz kihívott orvos közbejöttével gyanús körülmények állapíthatók meg,
- c) haláleset utcán vagy egyéb nyilvános helyen, ismeretlen holttest felfedezése esetén,
- d) öngyilkosság esetében,
- e) emberölés és gyilkosság esetében.

469. Magánlakáson bekövetkezett természetes halál esetében, ha az elhaltnak hozzátartozói vannak, rendőri eljárásnak helye nincs.

470. A 468. pont a)–e) alpontjaiban említett esetekben a rendőrség intézkedő tagja a lakásban (lakrészben, utcán stb.) gondoskodik a helyszín változatlan fenntartásáról mindaddig, amíg a rendőri hatóságtól a halottszemle megtartására a bizottság megérkezik. A nyilvános helyen történő haláleseteknél a halottat le kell takarni.

471. Halálesetekkel kapcsolatosan az ügyészség értesítésére, a halottszemle lefolytatására, valamint a boncolásra vonatkozó részletes szabályokat a Nyomozási Utasítás tartalmazza.

Eljárás elmebetegekkel

472. Az ön- és közveszélyes elmebetegeket a községi őr területén az őrparancsnokságra, egyéb helyen a kapitányságra kell előállítani.

473. Az előállított elmebeteget az állami egészségügyi szolgálat legközelebb lakó orvosával kell megvizsgáltatni. Ha az orvos elmebetegséget állapít meg, erről igazolást állít ki, és intézkedik a kórházba szállításról (mentők kirendeléséről). Az orvost az őrparancsnok, illetőleg a kapitányság vezetője hívja ki.

474. Amennyiben a kihívott orvos az előállított elmebeteget nem találja ön- és közveszélyesnek, akkor az elmebeteget lecsillapodása után lakására kell kísérni, és hozzátartozójának kell átadni.

475. Az elmebeteg gyanúsítottra vonatkozó eljárási szabályokat a Nyomozási Utasítás tartalmazza.

Eljárás eltévedt gyermekekkel kapcsolatban

476. Eltévedt gyermekeket, ha lakásukat nem tudják megmondani, a legközelebbi végrehajtóbizottságnak kell átadni, városokban a kapitányságra kell kísérni.

477. Az eltévedt gyermeket, ha lakását meg tudja mondani, úgy a lakására kell kísérni.

Vakok és egyéb testi fogyatékosokban szenvedők támogatása

478. A vakok megkülönböztető jelzésével (fehér bot) ellátott személyeket, valamint az egyéb testi fogyatékosokban szenvedőket — ha arra rászorulnak — a közúti forgalomban a rendőrség tagja köteles támogatni.

Eljárás talált tárgyakkal

479. Ha a rendőrség tagja elveszett tárgyat talál, jelentés kíséretében szolgáltatassa be a rendőri hatósághoz.

480. A talált tárgyat csak abban az esetben adhatja vissza a tulajdonosának, ha az illetőnek a tárgyra vonatkozó tulajdonjogát kétségtelenül megállapította.

Ebben az esetben a tárgy visszaadása tanúk jelenlétében és átvételi elismervény ellenében történjék. Az átadásról jelentést kell tenni. A jelentéshez az átvételi elismervényt mellékelni kell.

481. Ha más akar átadni talált tárgyat a rendőrség tagjának, köteles azt átvenni. Az átvett tárgyról elismervényt kell adni. Az elismervényen fel kell tüntetni azt, hogy a találó igényt tart-e a tárgyra. Az átvett tárgyat 24 órán belül kell a rendőri hatósághoz jelentés kíséretében beszolgáltatni.

IX. FEJEZET

A RENDŐRSÉG TAGJAI EGÉSZSÉGÉNEK MEGÓVÁSA

Egészségügyi ellátás

482. A rendőrségi körletben lakó rendőrök és tiszthelyettesek tíznaponként legalább egyszer, állandóan a konyhában, étkezdében, raktárakban (szertárakban), műhelyekben dolgozók, valamint a gépjárművezetők és a lovasőrsre beosztottak pedig — függetlenül attól, hogy rendőrségi körletben laknak-e vagy sem — hetenként legalább egyszer fürödjenek.

A szakácsok naponta fürödjenek.

483. Az előbbi pontban felsorolt személyek fürdése szervezetszerűen történjék.

484. A szolgálati előljáró köteles gondoskodni arról, hogy a 482. pontban felsorolt személyek a fehérneműt havonta legalább háromszor a fürdés napjain cseréljék.

A szakácsok fehérneműt legalább hetenként kétszer cseréljenek.

485. A rendőrségi körletben lakók ágyneműjét havonta legalább háromszor kell cserélni. A fejkendőszalag huzatát a töltőanyag kicserélésével évenként legalább kétszer kell váltani.

486. A fürdés, a fehércnemű és az ágynemű mosások rendjét a helyi viszonyok figyelembevételével a szolgálati előljáró határozza meg.

487. A 482—486. pontokban foglalt rendelkezések a rendőri tanfolyamok (iskolák) hallgatóira is vonatkoznak.

488. Az elhelyezés és az ételmezés részletes egészségügyi szabályait a „Körlet-egészségügyi szabályzat” tartalmazza.

Egészségügyi vizsgálatok

489. Az egész személyi állományt a rendőrorvos háromhavonként legalább egyszer vizsgálja meg.

Állandóan a konyhában, étkezdében, raktárakban (szertárakban) dolgozókat hetenként egyszer, a lovasörsre beosztotakat kéthetenként egyszer vizsgálja meg a rendőrorvos.

A tisztek egészségügyi vizsgálatát évenként kétszer kell végezni.

490. Az eü. vizsgálatok eredményét a rendőrorvosnak a „Rendőrségi egészségügyi törzslap”-ra kell feljegyezni.

491. Az egészségügyi vizsgálat részletes szabályait a „Rendőrorvosi szolgálati utasítás” tartalmazza.

Védőoltások

492. Minden év tavaszán az egész személyi állományt be kell oltani tifusz ellen. Felmen-

tést orvosi vélemény alapján a szolgálati előjáró ad.

493. Az oltás megtörténtét a „Rendőrségi egészségügyi törzslap”-ra kell feljegyezni.

Gyógykezelés

494. A lakásán megbetegedett beosztott szolgálati jegyen vagy távbeszélőn haladéktalanul köteles közvetlen előjáróját értesíteni annak megjelölésével, hogy milyen panasza van.

495. Budapesten és azokon a helyeken, ahol rendőrorvos van, a közvetlen előjáró a rendőri hatóság (szerv) vezetője (parancsnoka) útján értesíti a rendőrorvost.

496. A rendőrorvos a megbetegedett beosztottat lakásán megvizsgálja és a betegség természetétől függően kórházba (gyógyintézetbe), rendelői (ambuláns) kezelésre, SzTK rendelésre utalást, szolgálatmentességet (legfeljebb három nap) vagy betegszabadságot javasol.

497. A rendőri hatóság (szerv) vezetője (parancsnoka) a rendőrorvos javaslata alapján adja meg az engedélyt.

Ha azonnali beavatkozásra van szükség, a rendőrorvos (SzTK orvos) is beutalhat kórházba. Ilyen esetben azonban egyidejűleg jelentést kell tenni a szolgálati előjárónak.

498. A megbetegedett beosztottat a rendőrorvosi vizsgálat után az SzTK orvos gyógykezeli.

499. Azokon a helyeken, ahol rendőrorvos nincs, ott a lakásán megbetegedett beosztott részére a 496. pontban említett javaslatokat is az SzTK orvosa teszi meg.

Az SzTK orvosának javaslatát a szolgálati előjáró engedélye után a rendőrorvosnak kell megküldeni.

A rendőrorvos köteles ellenőrizni az SzTK orvosa által javasolt szolgálatmentességet és betegszabadságot abból a szempontból, hogy azok a megállapított betegség gyógyulásának időtartamával arányban állanak-e.

500. A rendőrségi körletekben lakó beosztottak szóban kötelesek megbetegedésüket jelenteni a közvetlen előjárónak.

Ilyen esetben a megbetegedett beosztott az orvosi vizsgálat megtörténteig ágyban maradhat.

501. A körletben lakó megbetegedett beosztottokról „Orvosi vizsgálati könyv”-et kell vezetni, és azt a vizsgálatnál a rendőrorvosnak, illetőleg ahol ilyen nincs, ott az SzTK orvosnak kell átadni.

502. Az „Orvosi vizsgálati könyv” vezetésére vonatkozó szabályokat az „Örs. Ügy. Szab.” illetőleg a „Rendőrorvosi szolgálati utasítás” tartalmazza.

Rendelői (ambuláns) vizsgálat

503. A járóbetegek rendőrorvosi rendelői (ambuláns) vizsgálatra kötelesek jelentkezni.

Azokon a helyeken, ahol rendőrorvos nincs, ott a járóbetegek az SzTK rendelőben jelentkeznek vizsgálatra.

504. Az őrökön és tanalakulatoknál a járóbetegek vizsgálatának eredményét szintén az „Orvosi vizsgálati könyv”-be kell bevezetni.

505. A járóbetegekre vonatkozó javaslatra a 496. pontban foglaltak az irányadók.

506. A rendőrorvosi teendők részletes szabályait a „Rendőrorvosi szolgálati utasítás” tartalmazza.

X. FEJEZET

A LÓÁLLOMÁNY ELHELYEZÉSE ÉS TARTÁSA

Az istállórend

507. Az istálló száraz, szellős, világos és a lovak számához mért nagyságú legyen.

Az istállókat gyakran kell szellőztetni. A szellőztető nyílások és a szélmentes oldalon lévő ablakok — a téli hideg időt kivéve — állandóan nyitva legyenek.

Az istállóban légmozgás ne legyen és a hideg levegő ne érje közvetlenül a lovakat.

Nagy melegben az istálló járdáit friss vízzel naponta többször kell locsolni. Télen pedig az ajtók nyitásával kell hűteni a felmelegedett állatot ($12\text{ }^{\circ}\text{C}$).

508. Az istállóban rend és tisztaság uralkodjék.

Az istálló egysoros, vagy kétsoros beosztású legyen. Egysoros elhelyezés esetén a lovak fara és a szabad fal között, vagy ha a beosztás kétsoros, akkor a két sor között 3 m távolság maradjon. A járda ne legyen nagyon domború, vagy nagyon csúszós. Két szélén az állásokból

kiszivárgott vizelet levezetésére csatornákat kell építeni.

Az istállóajtó 2 szárnyú, legalább 2 m magas és alacsony küszöbű legyen. Nyáron a nyitott ajtók nyílását megfelelő magasságban rúddal kell elzárni. A lovak ki- és bevezetésekor az ajtó mindkét szárnyát ki kell nyitni.

A loállás legalább 3 m hosszú és 1.5 m széles legyen. A loállások talaja kizárólag döngölt agyag lehet, ennek szintje hátrafelé 3—4 cm-t lejtson.

Az agyagburkolat felső rétegét évente legalább egyszer, egyébként pedig a szükséghez képest többször el kell távolítani és friss agyagréteggel kell pótolni.

Az istállóban a loállásokat keményfából készült választórudak és állásoszlopok különítik el egymástól. Sérülések elkerülése végett az állásoszlopok alsó részét, valamint a választórudaknak az oszlopektől számított egyharmadát szalmából font kötéllal kell bevonni.

A választórudakat 80—100 cm magasra, elől alacsonyabbra, hátul pedig magasabbra kell felfüggeszteni.

A lovakat a loállásban kötőfékszárral a falba (jászolba) vert karikához kell kötni. A kötőfékszárok 1.5 m hosszúak legyenek. A kötőfékszárok végére egy-egy fagolyót kell felerősíteni, amely ne legyen érdes és nehéz.

A loállásban, a ló fejénél a falra 2.2 m magasságban a ló névtábláját kell felerősíteni. A központilag kiadott táblán fehér festékekkel a ló nevét és anyakönyvi számát kell felírni.

A lovak etetőkagylóit (jászlaít) jökarban kell tartani. Az etetőkagylókból (jászlaíkból) az esetleg visszamaradt takarmányt a következő etetés előtt el kell távolítani.

A lovak számának megfelelően minden istállóban állott, tiszta vízzel telt ivóvedreket kell készentartani. Minden két lóra legalább egy veder jusson.

A takarmányt csak erre alkalmas száraz helyen, az istállón kívül szabad tartani.

Az alom egyenletes fekvését utánszórással napenként kell pótolni és kiegyenlíteni.

Az istállóberendezéshez tartozó tárgyak állandóan jökarban s a kijelölt helyen tartandók.

509. Az istálló világítása olyan legyen, hogy abban bárhol foglalkozni lehessen. A világosság ne legyen túl éles, hogy ne vakítsa a lovak szemét.

A vakító napfény, valamint a legyeknek és rovaroknak berajzása ellen kék ablaküveggel, illetőleg szintelen ablaküvegek belső oldalainak kék színűre meszelésével kell védekezni.

Az istállóban a szükséges időben villanylámpa vagy zárt lángú petróleumlámpa világítson. A petróleumlámpát biztos és elérhető módon úgy kell felfüggeszteni, hogy az jól kezelhető legyen. A petróleumlámpa alá olyan nagyságú tálcát kell elhelyezni, hogy az a lámpa felbcrulása esetén a kiömlő folyadékot fel fogja.

Az istállóban a dohányzás, a tűzgyújtás és nyíltlángú világítóeszközökkel való közlekedés tilos.

A lószerszámot és nyerget a zárral ellátott nyeregkamrában állványokon kell őrizni.

510. Szükség esetén a lovak gondozására polgári lóápolókat kell alkalmazni. Ezek alkalmazását a belügyminiszter engedélyezi.

Tanalakulatoknál a lóápolóknak éjjel felváltva kell virrasztaniok. Szolgálati váltásuk módját a parancsnok szabályozza. Községi őr-sőkön a lovak felügyeletét éjjel a napos rendőr látja el.

A lovas rendőrök lovaikat sajátmaguk kötelesek ápolni és gondozni. A polgári lóápolók csak az őrparancsnok és a betegek vagy szabadságon lévők lovát köteles ápolni.

Az istállóban végzett munka idején a ruházat tekintetében minden kényelem megengedett.

SZABÁLYOK AZ ŐRSZOLGÁLAT ELLÁTÁSÁRA A BIZTOSÍTÓ ŐRSÉGEKEN

1. Az ipari objektumok területén az őrszolgálatot a „biztosító őrségek” „négyes váltású” rendszerben látják el.

2. A biztosító őrségek személyi állománya az őrség parancsnokának (helyettesének) van alárendelve. Külön utasítás állapítja meg, hogy melyik biztosító őrségen kell az őrség parancsnoki teendőket tisztnek ellátnia.

3. Azokon a helyeken, ahol az őrség parancsnoka tiszt, ott a két parancsnokhelyettes, egyéb helyeken pedig a tiszthelyettesi állományú őrségparancsnok és helyettese felváltva 24 órás szolgálatot teljesít.

4. A biztosító őrségek őreit az őrhelyekre az őrség parancsnoka, illetőleg helyettese vezeti fel.

5. Az őrhelyekre való felvezetésre és az őrhelyek átadására előírt szabályokat (212—224. pontok) a biztosító őrségeknél is szigorúan be kell tartani.

6. A biztosító őrhelyek őrei őrhelyükön az örök részére előírt összes szabályokat kötelesek betartani. (150—164. pontok.)

7. A biztosító őrhelyek őrei a 156—157. pontokban felsorolt esetekben használják fegyvereiket. Ha csak lehetséges, a biztosító őrségek őrei mellőzzék a fegyverhasználatot.

8. A biztosító örök által őrzött raktárakba és helyiségekbe (üzemrészekbe) való belépést a vállalat vezetője az őrségparancsnokkal egyetértésben szabályozza.

9. A biztosító örök az őrhelyen ugyanazoknak a személyeknek tisztelegnek, mint a laktanya őrségek őrei.

10. A biztosító őrségek helyiségei ugyanúgy legyenek berendezve, mint a községi őrsőké. Az őrségek helyiségeinek belrendje ugyanolyan, mint az őrsőké.

11. A biztosító őrségek helyiségeibe való belépésnél ugyanazokat a szabályokat kell betartani, mint amelyek a laktanyaőrség őrszobájára vannak előírva.

Az őrségek helyiségének bejárata előtt állandó őrhelyet kell létesíteni.

12. A biztosító őrséget csak a 225. pont a)—d) alpontjaiban felsorolt esetekben kell fegyverbe szólítani.

13. A biztosító őrség parancsnokára a 165—185. pontokban felsorolt szabályok értelemszerűen vonatkoznak.

14. A biztosító őrségek tekintetében a területileg illetékes középfokú rendőri hatóság (külön utasításban megjelölt esetekben: az elsőfokú rendőri hatóság) vezetőjére, illetőleg az

őrszolgálati osztály vezetőjére (őrszolgálati parancsnokra) és a biztosító őrségek előadójára értelemszerűen ugyanazok a köteleességek és jogok vonatkoznak, mint a laktanyaparancsnokra, illetőleg a laktanyaügyeletesre a laktanyai őrség tekintetében.

TARTALOMJEGYZÉK

I. FEJEZET

	Oldal
A szolgálatról általában — — — — —	5
Szolgálat út — — — — —	6
Eljárás megindítása — — — — —	6
Eljárás megkeresésre és felhívásra — — — — —	7

II. FEJEZET

Be'ső szolgálat — — — — —	10
Laktanyáról és körletről általában — — — — —	10
A laktanyák (körletek) megjelölése — — — — —	12
A helyiségek rendje — — — — —	12
Belépés a laktanyába (körletbe) — — — — —	16
Látogatók fogadása — — — — —	16
Laktanya (körlet) átadása és átvétele — — — — —	17
Fegyverek és lőszer elhelyezése — — — — —	17
Szobarend — — — — —	18
Gépjárműtelep (gépkocsiszin) rendje — — — — —	21
Napirendről általában — — — — —	23
Tan- és csapatalakulatok napirendjének irány- elvei — — — — —	25
Reggeli szemle és esti ellenőrzés a tan- és csa- patalakulatoknál — — — — —	26
Az őrsök napirendjének irányelvei — — — — —	27
Napi, heti és tájékoztató parancs — — — — —	28
Ellenőrzés és hivatalvizsgálat — — — — —	29
Az ügyeleti szolgálatról általában — — — — —	31
Ügyeleti szolgálat a középfokú rendőri hatósá- gokon — — — — —	32
Ügyeleti szolgálat elsőfokú rendőri hatóságokon — — — — —	33
Őrsök ügyeleti szolgálata — — — — —	34
Az őrsnapos köteleességei — — — — —	34

	Oldal
Tan- és csapatalakulatok ügyeleti szolgálata —	35
Laktanyaügyelet — — — — —	38
Századügyelet — — — — —	41
Századnapos — — — — —	43
Kapuügyelet — — — — —	45
Kapuügyelet-helyettes — — — — —	46

III. FEJEZET

Őrszolgálat laktanyában — — — — —	48
Általános alapelvek — — — — —	48
Az őr jogai és kötelességei — — — — —	51
A felvezető kötelességei — — — — —	54
Az őr parancsnok kötelességei — — — — —	55
Az őrség személyi állományának előkészítése —	59
A jelző — — — — —	59
Az őrség eligazítása — — — — —	63
Őrségváltás — — — — —	61
A váltások felvezetésének rendje az őrhelyekre	64
Az őrk leváltásának rendje — — — — —	64
Az őrség fegyverbe szolítása — — — — —	67
Az őrség be rendje — — — — —	68
Belépés az őrszobába — — — — —	69
Az őrség ellenőrzése — — — — —	70
Őrhelytáblázat — — — — —	71
Az őrk tiszteletadása — — — — —	72

IV. FEJEZET

Közbiztonsági szolgálat — — — — —	74
Területfelölősi szolgálat — — — — —	74
Az ősterület felosztása — — — — —	75
A területfelölősi szolgálat vezénylése — — — —	76
Területfelölő ellenőrzése — — — — —	80
Egyéb közbiztonsági szolgálat — — — — —	81
Állőr — — — — —	83
Forgalomirányító — — — — —	83
Járőr — — — — —	85
Kapuőr szolgálata rendőri hatóságoknál — —	85
Díszőr — — — — —	86

V. FEJEZET

Oldal

Átányelvek az őrök szolgálatának vezetéséhez —	97
Egyéb közbiztonsági szolgálatot ellátók váltása —	93
Bevonulás (váltás) utáni eligazítás — —	94
A közbiztonsági szolgálatot teljesítők különleges tennivalói — — — — —	95
Az előírt szolgálat teljesítésétől való eltérés —	96
A közbiztonsági szolgálatban állók ruházata —	98
Az egyéb közbiztonsági szolgálat és az őr ellen- őrzése — — — — —	99
Lovon teljesített szolgálat — — — — —	102
Kerékpáron teljesített szolgálat — — — — —	102
A szolgálati kutyák alkalmazása — — — — —	103
Értárszolgálat — — — — —	105
Készültség — — — — —	105
Rádó — — — — —	106
Barhatalom összevonása — — — — —	108

VI. FEJEZET

Megelőző szolgálat — — — — —	109
A megelőző szolgálatról általában — — — — —	109
Helyi ismeret — — — — —	109
Személyi ismeret — — — — —	110
Razzia — — — — —	111

VII. FEJEZET

Ellenőrző felügyeleti szolgálat — — — — —	112
Az ellenőrző felügyeleti szolgálatról általában —	112
Mozikban teljesítendő ellenőrző-felügyeleti szol- gálat — — — — —	114
Színházakban, műsoros előadásokon, cirkuszban és hangversenyeken teljesítendő ellenőrző fel- ügyeleti szolgálat — — — — —	114
Táncmulatságokon teljesítendő ellenőrző-felügye- leti szolgálat — — — — —	114
Sportrendezvényeken teljesítendő ellenőrző-fel- ügyeleti szolgálat — — — — —	115

143

VIII. FEJEZET

	Oldal
Fontosabb rendőri intézkedések alapelvei — —	117
Eljárás az országgyűlés tagjaival szemben —	117
Eljárás területenkívüliséget és személyes mentességet élvező személyekkel szemben — —	117
Eljárás a Néphadsereg és az Államvédelmi Hatósági valamint a katonai büntető eljárás alá tartozó egyéb testületek tagjaival szemben —	118
Eljárás tűz és árvíz esetén — — — —	121
A rendőri szolgálat ellátása a légóttalom ellenelésekor és a légiriadó alatt — — — —	122
A közintézmények működésének biztosítása — — —	122
Eljárás robbanóanyag vagy lőszer találása esetén — — — — — — — —	122
Eljárás baleset esetén — — — — — — — —	123
Eljárás haláleseteknél — — — — — — — —	125
Eljárás elmebetegekkel — — — — — — — —	126
Eljárás eltévedt gyermekekkel kapcsolatban —	126
Vakok és egyéb testi fogyatékosokban szenvedők támogatása — — — — — — — —	127
Eljárás talált tárgyakkal — — — — — — — —	127

IX. FEJEZET

A rendőrség tagjai egészségének megóvása —	128
Egészségügyi ellátás — — — — — — — —	128
Egészségügyi vizsgálatok — — — — — — — —	129
Védőoltások — — — — — — — — — —	129
Gyógykezelés — — — — — — — — — —	130
Rendelői (ambuláns) vizsgálat — — — — — — — —	131

X. FEJEZET

A loállomány elhelyezése és tartása — — —	133
Az istállórend — — — — — — — — — —	133